

การศึกษาความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก ของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ

สารนิพนธ์
ของ
สมปอง สมาน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2550

การศึกษาความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก ของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ

บทคัดย่อ
ของ
สมปอง สมาน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2550

สมปอง สมาน. (2549). การศึกษาความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก

ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ. สารนิพนธ์

กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์

ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมบุคลากร ด้านการสร้างความเข้าใจ ด้านการเตรียมเอกสาร หลักฐาน แบบรายงานผล และด้านการประสานงานกับองค์กรภายนอก จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ ปีการศึกษา 2549 จำนวน 223 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น .947 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test for independent sample) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญโดยรวมและรายด้าน 4 ด้าน คือ ด้านการเตรียมบุคลากร ด้านการสร้างความเข้าใจ ด้านการเตรียมเอกสาร หลักฐาน แบบรายงานผล และด้านการประสานงานกับองค์กรภายนอก อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ จำแนกตามสถานภาพ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน พบว่า ด้านการเตรียมบุคลากร และด้านการสร้าง ความเข้าใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก 2 ด้านดังกล่าวมากกว่าครูผู้สอน สำหรับด้านการเตรียมเอกสาร หลักฐาน แบบรายงานผล และด้านการประสานงานกับองค์กรภายนอก ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ด้านการเตรียมบุคลากร พบว่า ด้านการเตรียมบุคลากร ด้านการสร้าง ความเข้าใจ

ด้านการเตรียมเอกสาร หลักฐาน แบบรายงานผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก 3 ด้าน ดัง กล่าว มาก กว่า โรงเรียน ขนาด เล็ก และ ขนาด กลาง สำหรับด้านการประสานงานกับองค์กรภายนอก ไม่แตกต่างกัน

**A STUDY OF EXTERNAL EVALUATION READINESS OF PRIMARY SCHOOLS
UNDER BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION, KHET PHASI CHAREON OFFICE**

**AN ABSTRACT
BY
SOMPONG SAMAN**

**Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Education Degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University
May 2007**

Sompong Saman. (2007). *A Study of External Evaluation Readiness of Primary Schools under Bangkok Metropolitan Administration, Khet Phasi Chareon Office*. **Master's Project, M.Ed. (Educational Administration)**. Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Asst.Prof. Dr. Puongrat Kesonpat.

The objectives of this study were to study the external evaluation readiness of primary schools under Bangkok Metropolitan Administration, Khet Phasi Chareon Office in 4 aspects: preparing personnel, building understanding, preparing evidence and report, and coordinating external bodies; compare the external evaluation readiness by status (school administrator and teacher) and school size (small-sized, medium-sized, and large-sized school). The sample in this study consisted of 223 school administrators and teachers following the amount indicated by Krejcie & Morgan Table. The instrument used in the study was a 5-point rating scale questionnaire with an alpha reliability of .947. The statistics used for data analyses were percentage, mean, standard deviation, t-test for independent sample, and One-Way ANOVA.

The results of the study were as follows.

1. The external evaluation readiness of primary schools under Bangkok Metropolitan Administration, Khet Phasi Chareon Office, as a whole and 4 aspects, i.e. preparing personnel, building understanding, preparing evidence and report, and coordinating external bodies were at a high level.

2. Comparisons of the external evaluation readiness of primary schools as a whole and individual aspects by status, i.e. school administrator and teacher, found that it was significantly different at .05 level in the aspects of preparing personnel and building understanding, i.e. the school administrator had more external evaluation readiness than teacher. Other aspects were not different.

3. Comparisons of the external evaluation readiness of primary schools as a whole and individual aspects by school size, i.e. small-sized, medium-sized, and large-sized school, found that it was significantly different at .01 level in 3 aspects: preparing personnel, building understanding, and preparing evidence and report, and coordinating external bodies, i.e. the large-sized school had more external evaluation readiness in those aspects than small-sized and medium-sized school.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพพทย์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะต่างๆ ที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับงานวิจัยทั้งทางตรงและทางอ้อม จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปากเปล่าซึ่งประกอบด้วยอาจารย์ ดร. จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรวรรณ ตันต์เจริญรัตน์ และขอขอบพระคุณคณะกรรมการพิจารณาโครงการสารนิพนธ์ ซึ่งประกอบด้วยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศนา แสงศักดิ์ และ อาจารย์ ดร. มารศรี สุธานิติ ที่ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขสารนิพนธ์ทำให้ผลงานครั้งนี้สำเร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการวิจัยครั้งนี้ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ คือ รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ อาจารย์โกมินทร์ สังคะนอง และอาจารย์อุดมศักดิ์ นาดี ที่ให้คำชี้แนะตรวจแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์

ขอขอบพระคุณผู้บริหารและครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาคใต้ เจริญ ทั้ง 13 โรงเรียน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณอาจารย์นิยนา ยิ่งสกุล ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนประทุมสุรธรณ์ที่ให้การสนับสนุนด้านทุนการศึกษาและคณะครูโรงเรียนประทุมสุรธรณ์ ที่เป็นกำลังใจให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่งในการทำวิจัยเล่มนี้

คุณค่าและประโยชน์ของงานวิจัยเล่มนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดาและครูอาจารย์ทุกท่าน ผู้ซึ่งมีพระคุณอย่างยิ่งและเป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

สมปอง สมาน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
ขอบเขตด้านเนื้อหา	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	5
ตัวแปรที่ปรึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
สมมติฐานของการวิจัย	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร	10
การประเมินคุณภาพการศึกษา	13
ความหมายของการประเมิน	13
การจัดประเภทของการประเมินผล	13
ประโยชน์ของการประเมินผล.....	15
ความสำคัญและความจำเป็นของการประเมิน.....	15
ความหมายของการประเมินผลภายในและการประเมินผลภายนอก	15
ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน	16
แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อม	17
ความหมายความพร้อม.....	17
องค์ประกอบของความพร้อม.....	18
ความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก	19
การเตรียมบุคลากร	21
การสร้างใจความเข้าใจ	23
การเตรียมเอกสาร หลักฐาน และแบบรายงานผล	32
การประสานงานกับองค์กรภายนอก	35

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
งานวิจัยในประเทศ.....	36
งานวิจัยต่างประเทศ.....	38
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	41
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	41
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	42
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล	44
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
5 สรุป อภิปราย และข้อ เสนอแนะ.....	53
ความมุ่งหมายของการวิจัย	53
วิธีดำเนินการวิจัย.....	53
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	53
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
สรุปผลการวิจัย	55
อภิปรายผล.....	56
ข้อเสนอแนะ	59
บรรณานุกรม	61
ภาคผนวก	68
ประวัติย่อผู้ ทำสารนิพนธ์.....	99

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	การจัดเตรียมเอกสาร หลักฐานที่แสดงร่องรอยการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา	45
2	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	54
3	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน	60
4	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ จำแนกเป็นโดยรวมและรายด้าน	61
5	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก จำแนกตามสถานภาพที่เป็นผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ โดยรวมและรายด้าน.. ...	62
6	การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนทางเดียวของความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามขนาดโรงเรียน	63
7	เปรียบเทียบเป็นรายคู่ของความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกด้าน การเตรียมบุคลากร.....	64
8	เปรียบเทียบเป็นรายคู่ของความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกด้าน การสร้างความเข้าใจ.....	64
9	เปรียบเทียบเป็นรายคู่ของความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกด้าน การเตรียมเอกสาร หลักฐาน แบบรายงานผล.....	65
10	เปรียบเทียบเป็นรายคู่ของความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกโดยรวม	65

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
2 ระบบการบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร	11
3 การเตรียมตัวของโรงเรียนเพื่อรองรับการประเมินจากองค์กรภายนอก	32
4 กิจกรรมการดำเนินงานเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอกในขั้นตอนก่อน การตรวจเยี่ยม	41
5 กิจกรรมดำเนินงานเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอกในขั้นตอนระหว่าง การตรวจเยี่ยม	42
6 กิจกรรมการดำเนินงานเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอกในขั้นตอนหลัง การตรวจเยี่ยม	43

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาการศึกษาไทยในระยะเวลาที่ผ่านมาถือว่าประสบความสำเร็จเป็นที่น่าสนใจในระดับหนึ่งแต่ยังไม่เพียงพอสำหรับปัจจุบันและอนาคตที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากจากอดีตจนถึงปัจจุบันเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าคุณภาพการศึกษาของไทยยังมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ โดยเฉพาะระหว่างเขตเมืองกับเขตชนบทและภายในเขตเมืองมีสถานศึกษาเพียงบางแห่งเท่านั้นที่ได้รับความนิยมและเป็นที่ยอมรับจากนักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชน โดยภาพรวมแล้วคุณภาพในการจัดการศึกษาของไทย ยังคงมีปัญหายู่มาก เช่น ผู้จบการศึกษาในแต่ละระดับของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่มีคุณภาพที่สังคมพอใจและไม่ตอบสนองความต้องการของสังคมยังไม่มีมาตรฐานกลางที่สถานศึกษาต่างๆ พึ่งมีพึงประสงค์และพึงผลิตให้ได้ผลเท่าเทียมกัน ในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เกิดความสับสนและขาดสภาพความสมดุลของแนวคิดต่างๆ เชิงนโยบาย เช่น การรวบรวมอำนาจ และการกระจายอำนาจ การควบคุมจากส่วนกลางและการให้สถานศึกษาเป็นอิสระหรืออยู่ในความดูแลของท้องถิ่น สัดส่วนของการบังคับวิชาเรียน และการปล่อยให้เลือกเรียนเสรี ความเข้มงวดและความยืดหยุ่นในมาตรฐานความรู้ความสามารถและคุณธรรม จริยธรรม ขาดมาตรฐานที่จะกำกับติดตาม ให้สถานศึกษาดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติต่างๆ ตามแนวทางการใช้หลักสูตรให้ได้ผลสำเร็จจริง จึงตลอดจนขาดแรงจูงใจหรือการเสริมแรงเพื่อการยกย่อง ให้เกียรติให้รางวัลในความก้าวหน้าตามระบบตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูที่มีผลการปฏิบัติงานสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ (กรมสามัญศึกษา. 2542 ก : 1-3)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้มีการจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกและทำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ กล่าวคือ จัดให้มีการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาทุกแห่งมีคุณภาพการศึกษาไม่ต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนด และเป็นการตรวจสอบว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เน้นความเป็นอิสระตามหลักการกระจายอำนาจนั้นมีประสิทธิภาพเพียงใด (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2544 ข : 150)

ในขณะเดียวกันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวเนื่องกับการจัดการศึกษาไว้หลายประการโดยเฉพาะการออกกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาและขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชนให้สูงขึ้นโดยมุ่งหวังที่จะเห็นผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับมีคุณภาพมาตรฐานสูง ทัดเทียมกับนานาประเทศ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องปฏิรูปการบริหารจัดการในโรงเรียน และได้กำหนดเป็นกฎหมายในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเฉพาะในหมวด 6 มาตรา 47

มาตรา 48

มาตรา 49

ที่กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาว่าด้วยเรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา กล่าวคือ "มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก" ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

นอกจากนี้ยังกำหนดบทบาทหน้าที่ให้แก่ผู้เกี่ยวข้องไว้เป็นแนวทางการดำเนินการ ดังนี้มาตรา 48 ระบุไว้ว่า "ให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการพัฒนาคุณภาพภายนอก" มาตรา 49 ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอกและทำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้การตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการและแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้ายและเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2542)

การประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกนับว่าเป็นนวัตกรรมของระบบการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพราะ "การประเมินเป็นเรื่องใหม่สำหรับสังคมไทย แต่คงปฏิเสธไม่ได้ว่าการประเมินเป็นสิ่งจำเป็นในการช่วยพัฒนาระบบการทำงาน ให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และเป็นเครื่องมือในการพัฒนาวัฒนธรรมการทำงาน ซึ่งการประเมินเป็นการจัดการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง อาจเกิดการต่อต้าน เพราะ ผู้ถูกประเมินยังขาดความมั่นใจในสิ่งที่ปฏิบัติ และกลัวการเปลี่ยนแปลงที่จะส่งผลกระทบต่อตนเอง"

(สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2546 : 2)
 เพราะการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกเป็นสิ่งที่แตกต่างไปจากความเคยชินของครูและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงานของครูในปัจจุบัน

ดังนั้นสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งในการดำเนินงานจำเป็นจะต้องสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันและเชื่อมโยงกันเป็นทีม (สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 16) สอดคล้องกับอุทุมพร จามรมาน (2543 : 21) ที่มีความเห็นว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการให้ความมั่นใจแก่ประชาชนว่าทุกคนในโรงเรียนทำงานเต็มที่ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุด ซึ่งวารินทร์ สิ้นสูงสุด (2541 : 3-4) ได้กล่าวว่าไว้ในประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาจะมีทิศทางที่ชัดเจนตามมาตรฐานที่กำหนด มีระบบบริหารคุณภาพ ระบบควบคุมคุณภาพมีการทำงานเป็นมาตรฐาน ทำงานเป็นทีม และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับกรมวิชาการ (2542 : 29) และสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (2543 : 12) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า โรงเรียนมีทิศทางการจัดการศึกษาที่ชัดเจนตามมาตรฐานเกิดจากความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย มีการแสดงความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาที่สามารถตรวจสอบได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 8-9) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการเป็นกระบวนการที่ทุกฝ่ายในสถานศึกษาร่วมกันวางแผน กำหนดเป้าหมายและวิธีการ ลงมือทำตามแผนในทุกขั้นตอน มีการบันทึกและติดตามตรวจสอบผลงาน หากจุดเด่นจุดด้อยที่ต้องปรับปรุงแผนงานนั้นๆ

ดังนั้นควมพร้อมของบุคลากรพบว่า แรงจูงใจในการทำการประเมินคุณภาพภายในอยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยบุคลากรร้อยละ 95 ยินดีและเต็มใจที่จะเรียนรู้และดำเนินการในเรื่องนี้ ประมาณร้อยละ 31 รู้สึกกังวลในการทำงานนี้ และประมาณร้อยละ 88 รับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา ส่วนความรู้และทักษะในการประเมินมีเพียงร้อยละ 53 ผู้ที่เคยผ่านการฝึกอบรมด้านการประเมิน สัดส่วนของผู้ที่ทำวิจัยเป็นในสถานศึกษามีไม่ถึงร้อยละ 10 บุคลากรสร้างเครื่องมือวิจัยเป็นมีประมาณร้อยละ 11 ผู้ที่มีความรู้เรื่องการวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติประมาณร้อยละ 17 ส่วนผู้ที่สามารถใช้คอมพิวเตอร์เป็นมีประมาณร้อยละ 32 (สุวิมล ว่องวานิช. 2543 : 10-11)

จากการติดตามการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษานั้น พบว่ามีปัญหาอุปสรรคอย่างมาก ได้แก่ ผู้บริหารและบุคลากรไม่สละเวลา ไม่ทุ่มเทให้กับการประเมินคุณภาพภายใน

ครูไม่มีเวลาเพียงพอในการเตรียมการการประเมินคุณภาพภายในได้ตามแผนที่กำหนด ผู้บริหารโรงเรียนหรือบุคคลแกนนำในการประเมินคุณภาพภายใน ที่ผ่านการอบรมไม่สามารถที่จะถ่ายทอดความรู้ไปยังเพื่อนร่วมงานได้ ครูไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมิน ทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจและไม่เชื่อถือผลการประเมิน (อรรถพร จินะวัฒน์. 2544 : 17)

การดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายในนี้ถือว่าอยู่ในวงที่จำกัด มีการนำผลการประเมินไปใช้ในพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้น้อย (สุวิมล ว่องวานิช : 2)

ความพร้อมจึงนับเป็นปัจจัยสำคัญ ที่จะทำให้การพัฒนาประสบความสำเร็จ เนื่องจากความพร้อมเป็นสภาพที่บุคคลพร้อมหรือเต็มใจที่ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พัชรินทร์ ปิ่นบัณฑิตทรัพย์. 2543 : 42 : อ้างอิงจาก Who 1993 : 9)

ในการจัดการศึกษาเงื่อนไขพื้นฐานที่สำคัญของการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ผู้บริหารและบุคลากรต้องมีความพร้อมทั้งในการบริหาร แนวคิด และปรัชญา เพราะเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจถึง ความสำคัญของแนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางที่จะต้องเตรียมความพร้อมในด้านอื่นๆ ต่อไป โดยที่ผู้บริหารและบุคลากรต้องมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ ดีด้วย (อุษณีย์ โพธิ์สุข ; และคณะ. 2544 : 1-2) ดังนั้นในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินจากองค์กรภายนอก เช่น การวางแผนการดำเนินงาน การจัดเตรียมข้อมูล สารสนเทศ เอกสารหลักฐานที่จำเป็นต่างๆ ตลอดจนการเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้มีความตระหนัก เข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนเอง จะทำให้สถานศึกษามีความมั่นใจที่จะรับการประเมินจากองค์กรภายนอกมากขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ ใน 4 ด้าน ได้แก่ การเตรียมบุคลากร การสร้างความเข้าใจ การเตรียมเอกสาร หลักฐาน แบบรายงานผล และการประสานงานกับองค์กรภายนอก

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ ใน 4 ด้าน ได้แก่ การเตรียมบุคลากร การสร้างความเข้าใจ การเตรียมเอกสาร หลักฐาน แบบรายงานผล และการประสานงานกับองค์กรภายนอก
2. เพื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ จำแนกตามสถานภาพ และขนาดของโรงเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ เพื่อนำผลการศึกษาในครั้งนี้มาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสมและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ส่งผลให้การบริหารงานภายในโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น โดยนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด ให้มีความพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสองของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ และหน่วยงานอื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ ใน 4 ด้าน คือ การเตรียมบุคลากร การสร้างความเข้าใจ การเตรียมเอกสาร หลักฐาน แบบรายงานผล และการประสานงานกับองค์กรภายนอก

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ ปีการศึกษา 2549 จำนวน 13 โรงเรียน เป็นผู้บริหาร 13 คน เป็นครู 456 คน รวมทั้งสิ้น 469 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ ปีการศึกษา 2549 จำนวน 13 โรงเรียน กำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปิดตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608-609) และทำการสุ่มอย่างง่ายจากครูในแต่ละโรงเรียนได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยที่เป็นครู จำนวน 210 คน สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยเจาะจงใช้ผู้บริหารสถานศึกษาทั้งหมด 13 คน รวมกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 223 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 สถานภาพ

3.1.1.1 ผู้บริหาร

3.1.1.2 ครูผู้สอน

3.1.2 ขนาดของโรงเรียน

3.1.2.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

3.1.2.2 โรงเรียนขนาดกลาง

3.1.2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

3.2

ตัวแปรตาม ได้แก่

ความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ 4 ด้าน

3.2.1 การเตรียมบุคลากร

3.2.2 การสร้างความเข้าใจ

3.2.3 การเตรียมเอกสาร หลักฐาน แบบรายงานผล

3.2.4 การประสานงานกับองค์กรภายนอก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก หมายถึง สภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาในการวางแผนเตรียมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษา รอบ 2 จากบุคคลหรือคณะบุคคลจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หมายความว่า ทำหน้าที่ประเมินสถานศึกษาสำหรับในงานวิจัยนี้พิจารณาความพร้อมของสถานศึกษาใน 4 ด้าน คือ การเตรียมบุคลากร การสร้างความเข้าใจ การเตรียมเอกสาร หลักฐาน แบบรายงานผล และการประสานงานกับองค์กรภายนอก

1.1 การเตรียมบุคลากร หมายถึง

การดำเนินการของสถานศึกษาในการบริหารจัดการให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาประกอบด้วยครู ผู้ปกครอง นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการประเมินคุณภาพภายนอกตลอดจนการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากร

กร กรอบภาระงานเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพ แต่งตั้งบุคลากร จัดวางตัวบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน มีแผนการดำเนินงานเพื่อรองรับการดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอก

1.2 การสร้างความเข้าใจ หมายถึง

การดำเนินการสถานศึกษาในการบริหารจัดการให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระการประเมิน วิธีการประเมิน และระยะเวลาในการประเมินขององค์กรภายนอก โดยใช้รูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้มีความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน ดำเนินงานร่วมกันเป็นทีม พัฒนางานอย่างเป็นระบบเน้นการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการพัฒนาให้มีความรู้ในการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลตลอดจนวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด

1.3 การเตรียมเอกสาร หลักฐาน แบบรายงานผล หมายถึง

การดำเนินการของสถานศึกษาในการบริหารจัดการให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีความพร้อมในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษา ข้อมูลสารสนเทศ รายงานประเมินตนเอง รายงานประจำปีของสถานศึกษา จัดทำธรรมนูญโรงเรียน จัดทำแผนปฏิบัติการ และหลักฐานที่แสดงร่องรอยการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

1.4 การประสานงานกับองค์กรภายนอก หมายถึง

การดำเนินการของสถานศึกษาในการขอรับการประเมินภายนอก โดยมีการกำหนดบุคลากรให้รับผิดชอบในการติดต่อประสานงานกับสำนักงานเขตการศึกษาเพื่อขอรับการประเมินภายนอก มีการติดต่อรับและส่งข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับขั้นตอน วิธีการประเมินคุณภาพจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) มีการเตรียมบุคลากรภายนอกสำหรับการให้ข้อมูลเชิงลึกโดยการประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา มีการประชาสัมพันธ์ข่าวการรับการประเมินให้กับผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องสถานที่ไว้สำหรับคณะผู้ประเมินในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ประเมินคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

2. การประเมินคุณภาพภายนอก หมายถึง การติดตาม

ตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายนอก ซึ่งกระทำโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ.

3. สถานภาพ หมายถึง ตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ ปีการศึกษา 2549 ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน

3.1 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการ ซึ่งทำหน้าที่บริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ ปีการศึกษา 2549

3.2 ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ปฏิบัติการสอนในระดับประถมศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ ปีการศึกษา 2549

4 . โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ มีจำนวน 13 โรงเรียน

5. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การกำหนดขนาดโรงเรียนตามเกณฑ์ สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ ที่มีขนาดต่างกัน โดยใช้จำนวนนักเรียนในการแบ่งขนาดของโรงเรียนดังนี้

5.1 โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 400 คน

5.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 401–800 คน

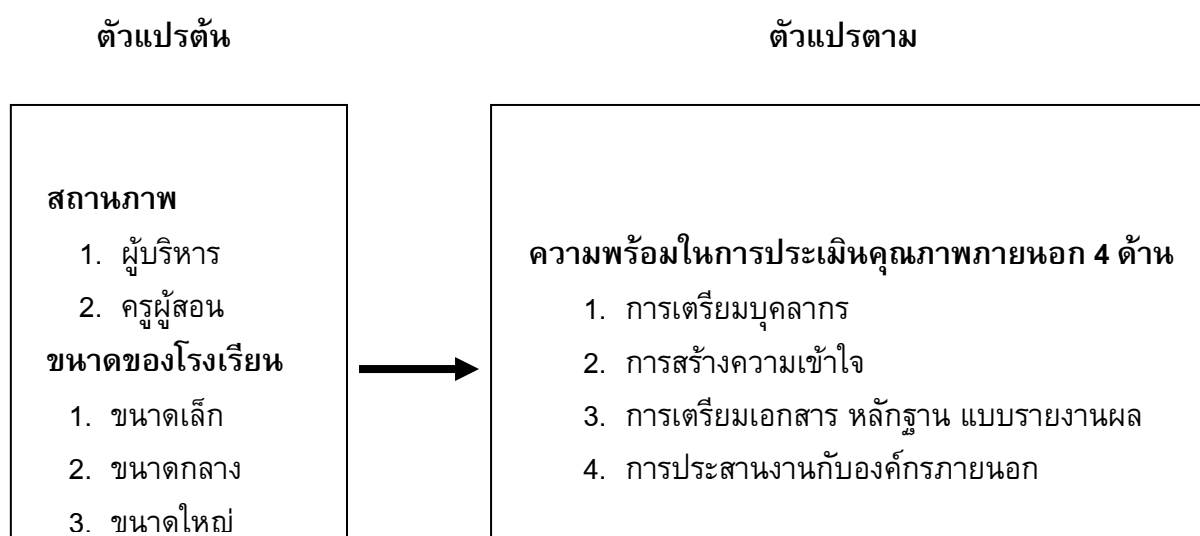
5.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนมากกว่า 800 คนขึ้นไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ ผู้วิจัยได้ศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้ปรับประยุกต์ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินภายนอกของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติที่ได้เสนอแนะกรอบแนวทางดำเนินการ ำ น ใ ห้ กั บ ส ถ า น ศึ ก ษ า ขั น พื น ฐ า น ไ ต่ เ ต รื ย ม ก ำ ร เพื่อให้เกิดความพร้อมในการรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาจากองค์กรภายนอกใน 4 ด้าน คือ ด้านการเตรียมบุคลากร การสร้างความเข้าใจ การเตรียมเอกสาร หลักฐาน แบบรายงาน และการประสานงานกับองค์กรภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 14) และจากแนวคิดของกฤษฎา ทองสังวร (2540 : 17) และฐิตียา เพชรมณี (2540 : 27) ซึ่งเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการเตรียมการเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกสอดคล้องกันว ำ

สถานศึกษาควรมีการเตรียมความพร้อมให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรทุกคนเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในทิศ ทาง ข อง ก ำ ร ต ำ เ นื น ำ น ใ ห้ เ ปื น ใ ป ไ น แ น ว ท ำ ง เ ตี ย ว กั น

ในขณะเดียวกันสถานศึกษาควรเตรียมเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่จำเป็นต่อการประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อรองรับการประเมินจากบุคคลหรือคณะบุคคลที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษามอบหมายให้ทำหน้าที่ประเมินสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะความพร้อมนั้นเป็นสภาวะของบุคคลที่พร้อมจะทำงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำให้การทำการกิจกรรมนั้นๆ ดำเนินไปได้ด้วยความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุดต่อสถานศึกษา สำหรับตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาสำหรับงานวิจัยนี้จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า สถานภาพของบุคลากรในสถานศึกษาและขนาดของโรงเรียนเป็นตัวแปรที่มีผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา อาทิ งานวิจัยของสงัด ปานแสงทินกร (2546 : 58-59) ที่ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน และงานวิจัยของ จริญญา ดิงาม (2546 : 81-82) ที่ศึกษาความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาประสานเข้าด้วยกันเพื่อใช้เป็นกรอบแนวความคิดสำหรับงานวิจัยฉบับนี้ ซึ่งสามารถเขียนเป็นภาพประกอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ จำแนกตามสถานภาพต่างกัน มีความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแตกต่างกัน
2. ความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแตกต่างกัน

บทที่ 2

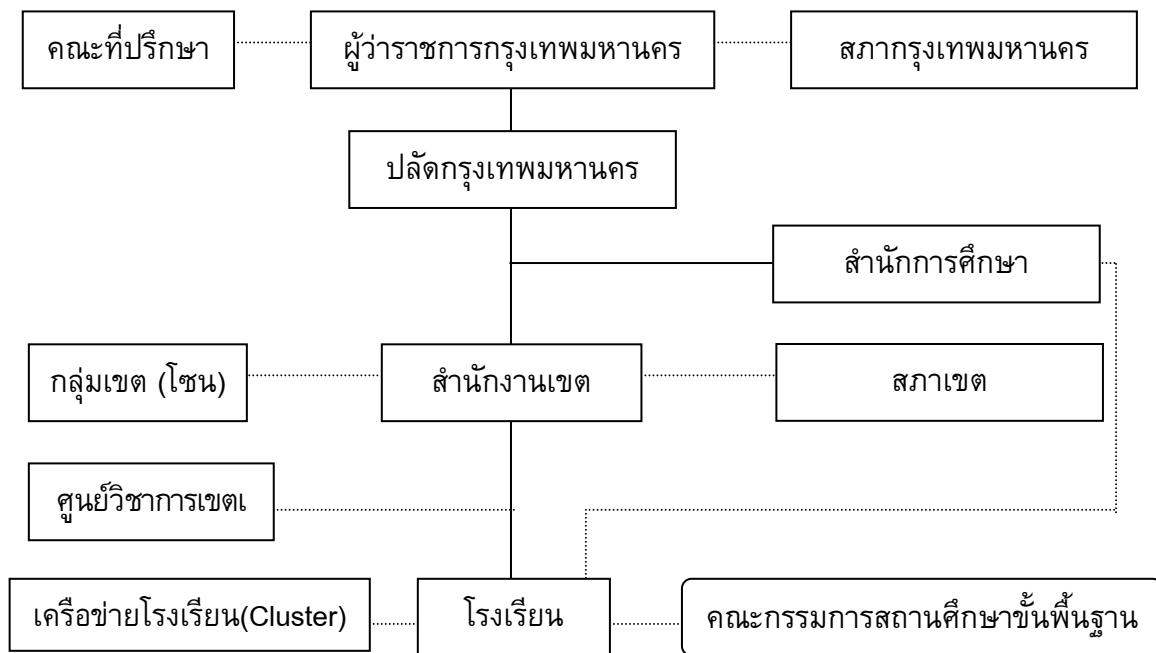
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้เสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร
 - 1.1. การประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
 - 1.2. การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของกรุงเทพมหานคร
 - 1.3. การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษากรุงเทพมหานคร
2. การประเมินคุณภาพการศึกษา
 - 2.1. ความหมายของการประเมิน
 - 2.2. การจัดประเภทของการประเมินผล
 - 2.3. ประโยชน์ของการประเมินผล
 - 2.4. ความสำคัญและความจำเป็นของการประเมิน
 - 2.5. ความหมายของการประเมินผลภายในและการประเมินผลภายนอก
 - 2.6. ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน
3. แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อม
 - 3.1. ความหมายความพร้อม
 - 3.2. องค์ประกอบของความพร้อม
4. ความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก
 - 4.1. การเตรียมบุคลากร
 - 4.2. การสร้างความเข้าใจ
 - 4.3. การเตรียมเอกสาร หลักฐาน และแบบรายงานผล
 - 4.4. การประสานงานกับองค์กรภายนอก
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1. งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2. งานวิจัยต่างประเทศ

1. การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

การบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานคร จัดในลักษณะของสายการบังคับบัญชา ซึ่งมีผู้บริหารคือ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ปลัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตและโรงเรียนตามลำดับ โดยสำนักการศึกษาเป็นฝ่ายอำนวยการหรือหน่วยงานที่ปรึกษา ส่งเสริมสนับสนุนในระดับกรุงเทพมหานคร เป็นส่วนราชการที่ทำหน้าที่เช่นเดียวกับในระดับสำนักงานเขต ซึ่งแสดงเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

ภาพประกอบ 2 ระบบการบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

ที่มา : สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2549).
เอกสารสัมมนาผู้อำนวยการสถานศึกษาเพื่อพัฒนาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.
หน้า 7.

จากภาพประกอบ 2 สามารถอธิบายได้ว่าโครงสร้างระบบบริหารการศึกษา มีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้บริหารสูงสุดและเป็นฝ่ายการเมือง มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายการบริหารกรุงเทพมหานครทุกด้าน เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานครและลูกจ้างกรุงเทพมหานคร ในสายราชการประจำมีปลัดกรุงเทพมหานคร ดำรงตำแหน่งสูงสุดของข้าราชการประจำ มีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและตามคำสั่งของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

และรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำกรุงเทพมหานคร ให้เป็นไปตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร กำกับ เร่งรัด ติดตามผลการปฏิบัติราชการ ของ ส่วน ราชการ ใน กรุงเทพมหานคร รวมทั้งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานครและลูกจ้างกรุงเทพมหานคร รองจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

สำนักงานเขต มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินเกี่ยวกับการศึกษา และ การ อบรม ดูแล โรงเรียน ประถม ศึกษา มีผู้อำนวยการเขตเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างกรุงเทพมหานครในสังกัดสำนักงานเขต รับผิดชอบ การ ปฏิบัติ ราชการ ภายใน เขต ส่วน ราชการ ภายใน สำนักงาน เขต กำหนด ให้ มี ฝ่าย การ ศึกษา เป็นที่ปรึกษาและสนับสนุนการบริหารด้านการจัดการศึกษา และโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ถูกกำหนดให้เป็นส่วนราชการหนึ่งของสำนักงานเขต (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2549 : 7)

การแบ่งกลุ่มเพื่อพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้จัดแบ่งตามสภาพความเหมาะสมของพื้นที่แต่ละสำนักงานเขต โดยเรียกว่ากลุ่มสำนักงานเขต ซึ่งในแต่ละกลุ่มสำนักงานเขต มีโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก การแบ่งกลุ่ม พัฒนาศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 12 กลุ่มเขต ดังนี้

1. กลุ่มรัตนโกสินทร์	มี 4 เขต	27 โรงเรียน
2. กลุ่มลุมพินี	มี 4 เขต	24 โรงเรียน
3. กลุ่มวิภาวดี	มี 6 เขต	24 โรงเรียน
4. กลุ่มเจ้าพระยา	มี 5 เขต	28 โรงเรียน
5. กลุ่มกรุงธนบุรี	มี 5 เขต	56 โรงเรียน
6. กลุ่มตากสิน	มี 3 เขต	30 โรงเรียน
7. กลุ่มพระนครเหนือ	มี 5 เขต	32 โรงเรียน
8. กลุ่มบูรพา	มี 6 เขต	37 โรงเรียน
9. กลุ่มสุวินทวงศ์	มี 2 เขต	55 โรงเรียน
10. กลุ่มศรีนครินทร์	มี 3 เขต	48 โรงเรียน
11. กลุ่มมหาสวัสดิ์	มี 4 เขต	40 โรงเรียน
12. กลุ่มสนามชัย	มี 3 เขต	32 โรงเรียน

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

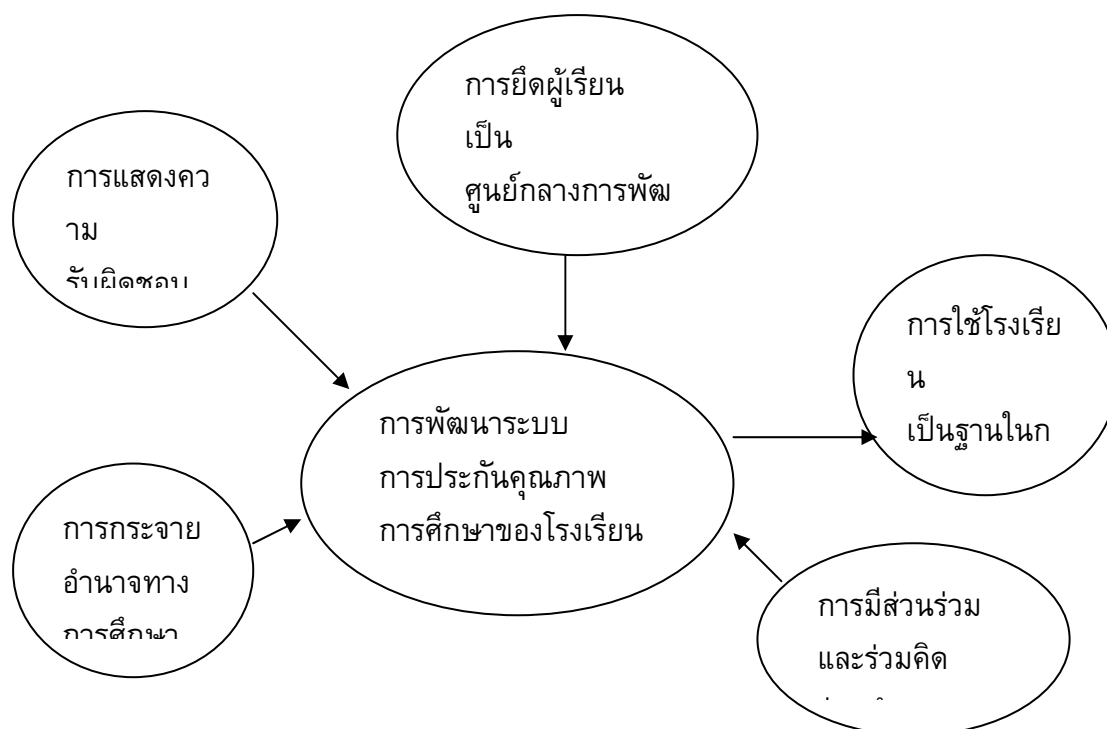
กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา ตั้งแต่เริ่มสถาปนาในปี พ.ศ. 2515 ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 โดยรับโอนการจัดการศึกษาจาก 2 องค์การ คือ เทศบาลนครหลวง และ องค์การบริหารนครหลวง กรุงเทพมหานคร ซึ่งองค์การทั้งสองได้ถือกำเนิดเป็นการยุบรวมกันและรับโอนการจัดการศึกษาจากเทศบาลนครตั้งแต่วันที่ ๒๔๘๐ และองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้งสองรับโอนการจัดการศึกษามาจากกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อปี พ.ศ. 2509 (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2546 : 1-2)

1.1. การประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

วรารณา ทูรินไธสง (2545 : 42 – 55) กล่าวถึง หลักการ แนวคิด ผลประโยชน์ การ ดำ เนิน การ กระ บ ว น การ และ บท บาท ของการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ไว้ดังนี้

1. การสร้างความมั่นใจ ความพึงพอใจ ในคุณภาพการศึกษาที่ได้มาตรฐานให้แก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาระหว่างผู้ให้และผู้บริการ คือ ระหว่าง โรงเรียนกับผู้ปกครอง ชุมชน บุคลากรในพื้นที่ และองค์กรต่าง ๆ
- 3 . การ ดำ เนิน ง า น ใน ร o ง เ รี ย น เน้นคุณภาพในการปฏิบัติงานทุกระดับทุกขั้นตอนที่เป็นระบบ มีมาตรฐาน และมีประสิทธิภาพ นำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดชัดเจน
4. การดำเนินงานสามารถติดตาม ตรวจสอบ ปรับปรุง และประเมินผลเป็นระบบ อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
5. การจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณะชน

แนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

ประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษา

1. นักเรียน มีความรู้ ความสามารถ มีคุณลักษณะต่าง ๆ ตามที่หลักสูตร และสังคมต้องการ
2. โรงเรียน มีทิศทางการจัดการศึกษาที่ชัดเจน ตามมาตรฐานกลางกำหนด โ ต ย มี ร ะ บ บ บ ริ ห า ร คุ ณ ภ า พ มีการทำงานที่เป็นมาตรฐานที่เกิดจากความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายมีการแสดงความรับผิดชอบในการจัดการศึกษา ที่สามารถตรวจสอบได้อย่างสม่ำเสมอ
3. ประชาชน เกิดความมั่นใจในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนแต่ละแห่ง มีคุณภาพการศึกษาอยู่ในมาตรฐานกลางเดียวกัน
4. หน่วยงาน มีความมั่นใจ และพึงพอใจในการรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อหรือทำงาน
- 5 . สั ง ค ม มั น ใจ ใน ก า ร จั ด ก า ร ศี ก ษ า และมีหลักประกันคุณภาพของการจัดการศึกษาจากแสดงรายงานผลกับสาธารณชน

1.2 การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

จะพิจารณาความสัมพันธ์ 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

1.2.1 หน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา

1. สำนักการศึกษา ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ติดตาม ตรวจสอบ การจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

2. สำนักงานเขต / กลุ่มสำนักงานเขตทำหน้าที่ส่งเสริม กำกับ ดูแล การจัดการศึกษาในโรงเรียน

1.2.2 โรงเรียนทำหน้าที่ปฏิบัติการจัดการศึกษาให้นักเรียนโดยตรง

กระบวนการในการประกันคุณภาพการศึกษาดำเนิน 3 ขั้นตอน คือ

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา (Quality Control)

2. การตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา (Internal Quality Audit and Intervention)

3. การประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษา (Quality Accreditation)

1.2.3 องค์ประกอบมาตรฐานคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย

1. ด้านสภาพแวดล้อม (Context Control) ได้แก่ มาตรฐานวิชาชีพ ความเชื่อ ค่านิยมของผู้ปกครอง และชุมชน

2. ด้านปัจจัย (Input) ได้แก่ สภาพความพร้อมของผู้เรียน ครู ผู้บริหารศึกษานิเทศก์หลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่ ผู้ปกครอง ชุมชน และกฎ ระเบียบคำสั่ง แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

3. ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ การบริหารการจัดการทางวิชาการ การบริหารงานการเงิน วัสดุครุภัณฑ์ องค์กร บุคลากร อาคารสถานที่ กิจกรรมนักเรียน ความสัมพันธ์กับชุมชน การจัดการเรียนการสอน การนิเทศ การติดตาม กำกับดูแล และประเมินผล

4. ด้านผลผลิต (Product) ได้แก่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรและสังคมคาดหวังในด้านองค์ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม สุขภาพอนามัย เทคโนโลยี รักการทำงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ราบรื่น เป็นประชาธิปไตยในระบบพระมหากษัตริย์ มีความเป็นไทยและดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุข

กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนา จัดเป็นระบบที่สำคัญ 3 ส่วน ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน คือ การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพการศึกษาซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา (Output) หมายถึง กระบวนการ พัฒนา หรือแนวดำเนินการเพื่อเข้าสู่คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย

1.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษา (Educational Standards)

ดำเนินการกำหนดมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษากลาง เพื่อประเมินคุณภาพภายนอกทั้งด้านผลผลิต (Output) กระบวนการ (Process) และปัจจัย (Input)

โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา รวมทั้งแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่กำหนดไว้ในธรรมนูญโรงเรียน

1.2 การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานการศึกษาเป็นการพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้เกี่ยวข้องทุกระดับมุ่งเน้นระบบและกลไกการปฏิบัติงานตามแผนติดตาม กำกับ การดำเนินงานอย่างจริงจังต่อเนื่องและปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นโดยพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนทุกองค์ประกอบทางการศึกษาที่มีผลต่อคุณภาพ ดังนี้

1.2.1 การพัฒนาบุคลากรเพื่อเข้าสู่มาตรฐานวิชาชีพ ได้แก่ ครู ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารการศึกษา ศึกษาานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษาอื่นๆ

1.2.2 การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ

1.2.3 การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน

1

2

4

การสนับสนุนปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเช่น ระบบข้อมูลสารสนเทศ ระบบประเมิน อาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ เทคโนโลยี เป็นต้น

2. การตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา (Internal Quality Audit and Intervention)

เป็นกลไกของกระบวนการพัฒนาหรือแนวดำเนินการประเมินคุณภาพภายในโรงเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศในการปรับปรุงช่วยเหลือสนับสนุน เฝ้าระวัง และพัฒนาการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดสู่มาตรฐานโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย การดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การศึกษาภายในโรงเรียนเป็นการดำเนินงานเพื่อประเมินความก้าวหน้าของการจัดการศึกษาโดยให้ทุกโรงเรียนทำการประเมินตนเองทั้งระบบ (School Self Assessment) เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุง พัฒนาการจัดการอย่างสม่ำเสมอและเฝ้าระวังจัดทำรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี

ต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครองชุมชน และสังคม

2.2 การตรวจติดตามและประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนโดยสำนักงานเขต / กลุ่มสำนักงานเขต เป็นการดำเนินงานในการส่งเสริม กำกับ ดูแล สนับสนุน ตลอดจนการใช้มาตรการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสำนักงานเขต /

กลุ่มสำนักงานเขตเพื่อตรวจสอบ ควบคุมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครและมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานเขต/กลุ่มสำนักงานเขตรวมทั้งจัดทำรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีของโรงเรียนในสังกัดเสนอต่อสำนักการศึกษาและสาธารณสุข

2 . 3 ก า ร ต ร ว จ ส อ บ

ติดตามและประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนโดยสำนักการศึกษาซึ่งได้รับมอบหมายจากกรุงเทพมหานครเป็นการดำเนินงานเพื่อใช้มาตรการต่าง ๆ ในการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลตลอดจนส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนโดยสำนักการศึกษาซึ่งได้รับมอบหมายจากกรุงเทพมหานครเป็นการดำเนินงานเพื่อใช้มาตรการต่าง ๆ ในการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล ตลอดจนส่งเสริม สนับสนุน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมของกรุงเทพมหานคร

3. การประเมิน และรับรองคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

(Quality Accreditation) เป็นกระบวนการประเมินคุณภาพการศึกษาจากภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง เพื่อประเมินว่าโรงเรียนได้จัดการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้โดยทุกโรงเรียนจะต้องเฝ้าระวังรักษาคุณภาพการศึกษา เพื่อพร้อมรับการประเมินจากภายนอกอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้ายตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

บทบาทของหน่วยงานที่รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

1. สำนักการศึกษา ในนามของกรุงเทพมหานครมีบทบาทและหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
- 1.2 ส่งเสริมและสนับสนุนโรงเรียนให้เกิดการพัฒนาการจัดการศึกษาสู่มาตรฐาน
 - 1.2.1 จัดทำและเผยแพร่นโยบายรูปแบบแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 1.2.2 เผยแพร่แนวคิด วิธีการ แนวทางการจัดทำธรรมนูญโรงเรียนและแผน

พัฒนาการศึกษาประจำปี

- 1.2.3 จัดทำแนวทางการตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา
- 1.2.4 สนับสนุน ตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา
- 1.2.5 สร้างและพัฒนาเครื่องมือ การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาด้านผู้เรียน

ให้เป็นมาตรฐาน

- 1.3 จัดทำใบรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมกรุงเทพมหานคร
- 1.4 ติดตาม เผยแพร่ กรอบแนวดำเนินการประเมินจากภายนอก

2. สำนักงานเขต / กลุ่มสำนักงานเขต มีบทบาทและหน้าที่ดังต่อไปนี้

2.1 จัดทำมาตรฐานโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในระดับสำนักงานเขต / กลุ่มสำนักงานเขต

2.2 ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต / กลุ่มสำนักงานเขตสู่มาตรฐาน โดย

2.2.1 จัดทำเผยแพร่ นโยบายและแผนงานการประกันคุณภาพการศึกษา

2.2.2

ส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำธรรมนูญโรงเรียนและแผนพัฒนาการศึกษาประจำปีของโรงเรียน

2.2.3 สร้างความมั่นใจในเรื่องการตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา

2.2.4 ตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด ประสานงาน และให้การสนับสนุนในด้านการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาด้านผู้เรียน

2.3 จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาในภาพรวมของสำนักงานเขต /กลุ่มสำนักงานเขต เสนอต่อสำนักการศึกษา และสาธารณสุข

2

4

กำหนดมาตรการสนับสนุนโรงเรียนพัฒนาการศึกษาและดำรงควมมีคุณภาพไว้อย่างต่อเนื่อง

2.5 ประสานงานและเผยแพร่แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาจากภายนอก

3. โรงเรียน มีบทบาทและหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1. จัดทำมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน
- 2. จัดทำธรรมนูญโรงเรียน
- 3. จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาประจำปีของโรงเรียน
- 4. ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสู่มาตรฐาน
- 5. ตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษาด้วยการประเมินตนเอง

6. ประเมินคุณภาพการศึกษา ด้านผู้เรียน ด้วยเครื่องมือมาตรฐาน

7

รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประจำปีเสนอต่อสำนักงานเขต / กลุ่มสำนักงานเขต และสาธารณชน

8. รับการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา จากสำนักงานเขต / กลุ่มสำนักงานเขต

9. รับการประเมินคุณภาพการศึกษาจากกรุงเทพมหานคร โดยสำนักงานการศึกษา

10. รักษาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน เพื่อรองรับการประกันคุณภาพการศึกษา

1.3 การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษากรุงเทพมหานคร

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของกรุงเทพมหานคร มีหน่วยงาน 3 หน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในการดำเนินงาน 3 กระบวนการ ได้แก่ การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบ ทบทวน ปรับปรุงคุณภาพการศึกษา การประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษา

1.3.1 การควบคุมคุณภาพการศึกษา

1. มาตรการ

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

2. ส่งเสริมสนับสนุนให้สำนักงานเขต / กลุ่มสำนักงานเขตสามารถดำเนินการสนับสนุนให้โรงเรียนจัดทำธรรมนูญโรงเรียนและแผนพัฒนาการศึกษาประจำปี

2. แนวดำเนินการ

1. จัดทำมาตรฐานการศึกษาโรงเรียนกรุงเทพมหานคร

2. จัดทำคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนสังกัด

กรุงเทพมหานคร

3. เผยแพร่แนวคิดวิธีการ แนวทางการจัดทำธรรมนูญโรงเรียนและแผนพัฒนาการศึกษาประจำปี

1.3.2 การควบคุมคุณภาพการศึกษา

1. มาตรการ

1. ส่งเสริม สนับสนุน ให้ สำนั กงาน เขต / กลุ่มสำนักงานเขตสามารถดำเนินการสนับสนุนให้โรงเรียนตรวจสอบ ทบทวนปรับปรุงคุณภาพการศึกษาด้วยตนเองและรายงานผลได้

2. ส่งเสริม สนับสนุน ให้ สำนั กงาน เขต / กลุ่มสำนักงานเขตสามารถดำเนินการตรวจสอบ ทบทวนปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดและรายงานผลได้

3. ดำเนินการ สร้าง และ พัฒนา เครื่องมือ ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาด้านผู้เรียนให้ได้มาตรฐาน

4. ดำเนินการตรวจสอบ ทบทวน ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

2. แนวดำเนินการ

1

จัดทำและเผยแพร่แนวทางการตรวจสอบ ทบทวนปรับปรุงคุณภาพการศึกษา

2

จัดทำและเผยแพร่คู่มือตัวอย่างเครื่องมือการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

3. จัดทำแบบประเมินมาตรฐานด้านผู้เรียน

4. จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาในภาพรวมกรุงเทพมหานคร

1.3.3 การประเมิน และการรับรองคุณภาพการศึกษา

1. มาตรการ

- ติดตาม ประสานงาน และเผยแพร่

2. แนวดำเนินการ

- ติดตาม ประสานงาน และเผยแพร่ แนวทางการประเมินผลจากภายนอกกับหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องการดำเนินงานระดับสำนักงานเขต / กลุ่มสำนักงานเขต ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา

1.1 มาตรการ

1.1.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต / สำนักงานเขต

1.1.2 ส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนจัดทำธรรมนูญโรงเรียน เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน รวมทั้งการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาประจำปี

1.2 แนวดำเนินงาน

1.2.1 จัดทำมาตรฐานการศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต / กลุ่มสำนักงานเขตให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา โรงเรียนกรุงเทพมหานครภายใต้บริบทของโรงเรียนในสังกัด

1 . 2 . 2

ประสานเผยแพร่แนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษาและการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน รวมทั้งการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาประจำปี

1.2.3 ดำเนินการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนในสังกัด

2. การตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา

2.1 มาตรการ

2.1.1 ส่งเสริม สนับสนุน การตรวจสอบ ทบทวน ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาด้วยการใช้การประเมินตนเอง และรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

2 . 1 . 2 ต ร ว จ ส อ บ ท บ ท ว น

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนในสังกัดพร้อมรายงานผลภาพรวมของโรงเรียนในสังกัด

2.2 แนวดำเนินการ

2.2.1 ตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนในสังกัด

2 . 2 . 2

ประสานงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษาด้านผู้เรียนโดยใช้เครื่องมือมาตรฐาน

2.2.3 กำหนดมาตรการ กำกับ ติดตาม สนับสนุนช่วยเหลือในการพัฒนาและรักษาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน

2.2.4 จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษา ในภาพรวมของสำนักงานเขต /กลุ่มสำนักงานเขต

3. การประเมิน และรับรองคุณภาพการศึกษา

3.1 มาตรการ

- ติดตาม ประสานงาน เผยแพร่แนวการประเมินผลภายนอก

3.2 แนวดำเนินการ

- ติดตาม ประสานงาน และเผยแพร่ แนวทางการประเมินผลจากภายนอกกับสำนักการศึกษาและหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานระดับโรงเรียน ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา

1.1 มาตรการ

1.1.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน

1.1.2 จัดทำธรรมนูญโรงเรียน

1.1.3 จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี

1.2 แนวดำเนินการ

1.2.1 สรร้างควมตระหนัก และให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรเพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ตา ม ระ บ บ ก า ร ป ระ ก ัน ค ุ ณ ภ า พ ก า ร ศึ ก ษ า โดยยึดแนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน 5 ประการ คือ

1. การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา
2. การใช้โรงเรียนเป็นฐานในการบริหารจัดการ
3. การมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ
4. การกระจายอำนาจทางการศึกษา
5. การแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

1.2.2 จัดทำข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนให้เป็นระบบ สามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2.3 จัดทำมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของกรุงเทพมหานคร และมาตรฐานการศึกษากลางรวมทั้งสภาพความต้องการของ โรงเรียนและชุมชนโดยใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนทุกด้านซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณภาพหรือ ความสามารถของโรงเรียนในปัจจุบัน

1.2.4 จัดทำธรรมนูญโรงเรียน เพื่อใช้เป็นแบบแผนแม่บทในการกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน โดยดำเนินการในรูปของคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการโรงเรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1.2.5 จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาประจำปีหรือแผนปฏิบัติการประจำปี โดยการวิเคราะห์สาระสำคัญของธรรมนูญโรงเรียนและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนนำมากำหนดเป็นเป้าหมายในการปฏิบัติงานในแต่ละปีให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็น

1.2.6 จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน

1.2.7 ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ตามแผนพัฒนาประจำปีหรือแผนปฏิบัติการประจำปีและปฏิทินปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน

2. การตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน

2.1 มาตรการ

2.1.1 ตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

2.1.2 รับการตรวจสอบ ทบทวน จากสำนักงานเขต /
กลุ่มสำนักงานเขตและสำนักการศึกษา

2.1.3 ประเมินผลผู้เรียนด้วยเครื่องมือมาตรฐาน

2

1

4

รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประจำปีต่อสำนักงานเขต /กลุ่มสำนักงานเขต

2.2 แนวดำเนินการ

ในระบบการตรวจสอบทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนจะดำเนินการโดยการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยตนเองตามแผนและปฏิทินปฏิบัติงานของโรงเรียนเพื่อนำผลการประเมินมาดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดโดยมีวิธีการดำเนินงานดังนี้

2.2.1 การเตรียมการ

1. กำหนดรูปแบบของการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยตนเอง
2. สร้างเครื่องมือประเมิน

2.2.2 ดำเนินงาน

ดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานโดยบุคคลหรือคณะกรรมการที่ทำหน้าที่รับผิดชอบงานนั้น ๆ

2.2.3 สรุปและรายงาน

ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานและหรือคณะกรรมการปฏิบัติงานแต่ละคณะจัดทำรายงานสรุปผลการปฏิบัติงานเพื่อเสนอต่อผู้บริหารโรงเรียน

2.2.4 วิเคราะห์ผลสรุป

คณะกรรมการติดตามผลการดำเนินงานโดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นประธานร่วมกันวิเคราะห์รายงานสรุปเพื่อนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน

2.2.5 ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนา

1

ในกรณีประสบความสำเร็จตามมาตรฐานที่กำหนดไว้โรงเรียนจะต้องเฝ้าระวังรักษาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

2. โรงเรียนสนับสนุนทรัพยากรที่เอื้ออำนวยในการปรับปรุง/
พัฒนาคุณภาพการศึกษา

3. มีการติดตามและประเมินผล การปรับปรุง /
พัฒนาคุณภาพและนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง

2.2.6 การรับการตรวจสอบ ทบทวน จากสำนักงานเขต / กลุ่มสำนักงานเขตและกรุงเทพมหานคร โดยสำนักงานการศึกษาเมื่อโรงเรียนได้ตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงตนเองแล้ว ในระดับสำนักงานเขต / กลุ่มสำนักงานเขตสำนักงานการศึกษาจะทำการตรวจสอบ ทบทวนตามระยะเวลาอันสมควร ทางโรงเรียนควรเตรียมการรับการเตรียมสอบ ทบทวนดังนี้

1. เตรียมข้อมูลสารสนเทศ และผลสรุปของการตรวจสอบ ทบทวนปรับปรุงของโรงเรียน

2. นำเสนอข้อมูลสารสนเทศ และผลสรุป ต่อผู้ตรวจสอบ ทบทวน

3

เตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้ข้อมูลสารสนเทศเพิ่มเติมในกรณีที่ผู้ตรวจสอบ ทบทวน ต้องการ

รับผลจากการตรวจสอบ ทบทวน ในระดับสำนักงานเขต/กลุ่มสำนักงานเขต และสำนักงานการศึกษา มาประมวลผลรวมกับการตรวจสอบ ทบทวนของโรงเรียน เพื่อดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนรวมทั้งดำเนินการจัดทำรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

3.การประเมินผลและรับรองคุณภาพการศึกษา

3.1 มาตรการ

- เตรียมการรองรับการประเมินผลจากภายนอก

3.2 แนวดำเนินการ

3.2.1 เฝ้าระวังรักษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้ได้

มาตรฐานอยู่ตลอดเวลา

3.2.2 ติดตามความเคลื่อนไหว การประเมินจากภายนอกกับสำนักงานเขต/กลุ่มสำนักงานเขต สำนักงานการศึกษา และหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง

2. การประเมินคุณภาพการศึกษา

การประเมินคุณภาพการศึกษาจะเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาว่าโรงเรียนมีการวางแผนการทำงาน และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผลผลิตของโรงเรียนมีคุณภาพตรงตามมาตรฐานทางการศึกษาและตรงตามความต้องการของผู้รับบริการได้ตลอดเวลา นักวิชาการได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษาดังนี้

2.1 ความหมายของการประเมิน

จำรัส นองมาก (2545 : 96)

ได้ให้นิยามการประเมินคุณภาพตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานของสถานศึกษา โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

ดวงดาว ขาวผ่อง (2545 : 20) ได้ให้ความหมายว่า หมายถึงกระบวนการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการการเรียนการสอนของโรงเรียนอย่างมีคุณภาพเป็นระบบได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่องจนสร้างความมั่นใจให้กับสังคมว่า การ จัด ก า ร ศี ก ษ า ข อ ง ร o ง r e e y n มี ค ุ ณ ภ า พ ผู้จบการศึกษามีคุณภาพได้มาตรฐานตามจุดหมายของหลักสูตรและความต้องการของสังคม

จรัญ ดิงาม (2546 : 23) ให้ความหมายว่า เป็นระบบที่สร้างความมั่นใจในการปฏิบัติการทั้งหลายของสถาบันการศึกษาให้กับผู้เรียนได้รับการพัฒนาที่สมดุลทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ตามศักยภาพของแต่ละบุคคลอย่างมีคุณภาพ

นเรศ รัตนรงค์ฤทธิ์ (2547 : 14) กล่าวสรุปความหมายว่าเป็นการดำเนินงานที่สร้างความมั่นใจว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด มีการวางแผนการปฏิบัติงาน การดำเนินงานตามแผน การตรวจสอบการประเมินผล และการนำผลการประเมินมาปรับปรุง เป็นการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ผลผลิตที่มีคุณภาพตามลักษณะที่พึงประสงค์

จากความหมายดังกล่าว การประเมินคุณภาพการศึกษา หมายถึง การประเมินผล ก า ร ตี ต ต ม ต ร ว จ ส อ บ ค ุ ณ ภ า พ และมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนว่ามีการปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบโดยมีการวางแผนงานซึ่งก่อให้เกิดความมั่นใจว่าสิ่งที่ได้กระทำนั้นจะก่อให้เกิดผลตรงตามจุดมุ่งหมาย และทำให้มีความเชื่อมั่นจากสังคมว่าการจัดการศึกษาของโรงเรียนมีคุณภาพตามความต้องการของชุมชนและสังคม

2.2 การจัดประเภทของการประเมินผล

การประเมินผลสามารถจัดประเภทได้หลายประการ ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดประเภทดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2543 : 7-8)

2.2.1 บทบาทของการประเมิน

2.2.1.1 การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation)

เป็นการประเมินผลที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) ที่สะท้อนจุดเด่นและจุดบกพร่องในการดำเนินงานผลการประเมินสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น แม้ในขณะที่การดำเนินงานยังไม่สิ้นสุด

2.2.1.2 การประเมินสรุปผล (Summative Evaluation)

เป็นการประเมินผลหลังจากที่การดำเนินงานสิ้นสุดลงแล้ว เป็นการให้ข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินคุณภาพของผลการดำเนินงานและช่วยในการตัดสินอนาคตของการดำเนินงาน/โครงการ ว่าควรยุติ ขยายงาน หรือปรับการดำเนินงานอย่างไรต่อไป

2.2.2 ช่วงเวลาของการประเมินผล การประเมินผลเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นช่วงใดของการปฏิบัติงาน สามารถแบ่งได้เป็น 3 ระยะ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2543 : 8-10)

2.2.2.1 การประเมินผลก่อนการดำเนินงาน เช่น

การประเมินผลนักเรียนก่อนการเรียนการสอน เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของหน่วยงาน วิธีการประเมินที่ใช้ในขั้นตอนนี้ ได้แก่ การประเมินบริบท (context evaluation) หรือการประเมินความต้องการจำเป็น (need assessment) ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการปฏิบัติงาน

2.2.2.2 การประเมินผลระหว่างการดำเนินงาน เช่น

การประเมินผลนักเรียนระหว่างที่กำลังมีการเรียนการสอนอยู่เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการปฏิบัติงานการประเมินความก้าวหน้า (formative evaluation) หรือการประเมินกระบวนการ (process evaluation) เป็นการประเมินที่เกิดขึ้นในขั้นตอนนี้

2.2.2.3 การประเมินผลหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน เช่น

การประเมินผลเพื่อตัดสินการเลื่อนขั้นของนักเรียน การประเมินสรุป (summation evaluation) หรือการประเมินผลผลิต (product evaluation) เป็นการประเมินที่เกิดขึ้นในขั้นตอนนี้

2.2.3 ผู้ทำการประเมินผล ในการประเมินผล ผู้ทำการประเมินผลแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

2 . 2 . 3

การประเมินผลโดยบุคลากรในหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน เรียกว่า การประเมินผลภายใน (Internal evaluation) มีข้อดีที่ผู้ประเมินมีความรู้ในบริบทของตนเองมากกว่าผู้อื่น จึงน่าจะมองตนเองได้ดีกว่าผู้อื่น แต่อาจมีข้อจำกัดที่ผู้ประเมินอาจไม่ใช่มืออาชีพ กระบวนการประเมินอาจทำได้ไม่รอบด้านหรือใช้วิธีการที่ไม่เหมาะสม และมักจะมีจุดอ่อนที่โต้เถียงกันเสมอเกี่ยวกับความลำเอียงหรืออคติในการประเมินเนื่องจากผู้ประเมินตนเองอาจให้ข้อมูลที่ลำเอียงเข้าข้างตนเอง อย่างไรก็ตาม หากสามารถขจัดปัญหานี้ได้ การประเมินตนเองหรือการประเมินผลภายในก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานเพราะเป็นการทำงานที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ทำให้ได้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) ในการพัฒนาการทำงาน

2 . 2 . 3 . 2

การประเมินผลโดยบุคลากรภายนอกที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับหน่วยงานหรือสิ่งที่ถูกประเมิน แต่มีความชำนาญในวิชาชีพของการประเมิน เรียกว่าการประเมินผลภายนอก (external evaluation) ผลการประเมินมาจากกลุ่มบุคคลที่มีประสบการณ์ในการประเมินซึ่งเป็นที่เชื่อกันว่าให้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ และมีความเป็นกลาง แต่อาจมีข้อจำกัดในด้านการครอบคลุมครบถ้วนของสิ่งที่ถูกประเมิน รายละเอียดของข้อมูลที่ช่วยในการปรับปรุงการทำงานอาจน้อยกว่าการประเมินผลภายใน เพราะผู้ประเมินภายนอกจะเข้าไปในบริบทของหน่วยงานที่ถูกประเมินน้อยกว่าบุคคลที่อยู่ภายในและเป็นการประเมินที่เน้นผลภาพรวมที่ในการดำเนินงานของหน่วยงานภายใต้ช่วงเวลาที่คณะผู้ประเมินได้เข้าไปทำงานประเมิน

2.2.4 สิ่งที่ถูกประเมิน การประเมินผลโดยทั่วไป สิ่งที่ถูกประเมินได้แก่

2.2.4.1 การประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment)

เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบสภาพการดำเนินงานของหน่วยงานว่ายังมีจุดใดบ้างที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งอยู่ การจะบรรลุผลทำให้สามารถวางแผนการดำเนินงานได้สอดคล้องและสนองความต้องการของหน่วยงานหรือผู้เกี่ยวข้อง เป็นการประเมินเพื่อนำผลไปใช้ในการวางแผนปฏิบัติการ

2.2.4.2 การประเมินปัจจัยเข้า (input evaluation)

เป็นการประเมินตัวป้อนที่ใช้ในการดำเนินงาน เช่น บุคลากร สถานที่ งบประมาณ ซึ่งทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของปัจจัยที่ใช้ในการดำเนินงานและเป็นการเตรียมความพร้อมของปัจจัยต่างๆ สำหรับดำเนินงานต่อไป

2.2.4.3 การประเมินกระบวนการ (process evaluation)

เป็นการประเมินกระบวนการดำเนินงาน ซึ่งทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่กำลังเกิดขึ้นในการดำเนินงาน ทำให้ข้อมูลช่วยในการปรับปรุงการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายดียิ่งขึ้นก่อนที่การดำเนินงานสิ้นสุดลง

2.2.4.4 การประเมินผลผลิต (product evaluation)

เป็นการประเมินผลสิ่งที่เกิดหลังการดำเนินงานสิ้นสุดลงว่าบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด

2.2.4.5 การประเมินผลกระทบ (impact evaluation)

เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นภายหลังจากการดำเนินงาน แต่สิ่งที่ประเมินเป็นผลซึ่งอาจไม่ได้คาดหมายมาก่อน และเป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบ

2.3 ประโยชน์ของการประเมิน

การประเมินคุณภาพการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษาให้มีความก้าวหน้า

เนื่องจากการประเมินคุณภาพการศึกษาจะต้องมีการพัฒนาไปอย่างมีระบบตามเกณฑ์มาตรฐาน ดังนั้นการนำการประเมินคุณภาพมาใช้ในการศึกษาสามารถพัฒนาไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 9)
ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินไว้ดังนี้

2	3	1
ทำให้ได้ข้อมูลที่จะช่วยในการปรับปรุงการดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ		
2.3.2 ทำให้ทราบผลการปฏิบัติงานว่าบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้มากน้อยเพียงใด		
2.3.3 ทำให้ได้ข้อมูลที่จะช่วยในการวางแผนหรือพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานให้มีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนดมากยิ่งขึ้น		
2.3.4 ทำให้ได้ข้อมูลที่จะช่วยในการตัดสินใจของโครงการ หน่วยงาน หรือการดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา		

2.4 ความสำคัญและความจำเป็นของการประเมิน

ความสำคัญและความจำเป็นของการประเมิน

เพื่อสร้างความมั่นใจในคุณภาพของการศึกษาที่โรงเรียนจะต้องแสดงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบต่อนักเรียนและผู้ปกครองโดยการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่ตั้งไว้ และดำเนินการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 9)
ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินไว้ดังนี้

- 2.4.1 เพื่อทราบจุดอ่อนและจุดแข็งของตนเอง
- 2.4.2 เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงการดำเนินงานของตนเอง
- 2.4.3 เพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากชุมชน
- 2.4.4 เพื่อรายงานผลการประเมินให้สาธารณชนทราบ และได้ข้อมูลในการวางแผนพัฒนาหน่วยงานต่อไป

2.5 ความหมายของการประเมินผลภายในและการประเมินผลภายนอก

2.5.1 การประเมินผลภายใน (internal evaluation) คือ กระบวนการประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่กระทำโดยบุคลากรในหน่วยงานหรือผู้เกี่ยวข้อง

ข้อนี้เอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะช่วยในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด ถือเป็นกระบวนการตรวจสอบการทำงานของตนเอง (self – evaluation) และควรทำเป็นกิจกรรมหนึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นลักษณะสำคัญของการประเมินผลภายในของสถานศึกษา คือ สถานศึกษาประเมินตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้ข้อมูลนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตนเอง และพร้อมที่จะได้รับการตรวจสอบจากการประเมินภายนอก

2.5.2 การประเมินภายนอก (external evaluation) คือ กระบวนการตรวจสอบคุณภาพการดำเนินงานของหน่วยงานซึ่งกระทำโดยกลุ่มบุคคลที่เป็นนักประเมิน โดยอาชีพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณค่าของหน่วยงาน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการทำงานและเป็นหลักประกันคุณภาพการดำเนินงานของหน่วยงานว่าได้มาตรฐานหรือไม่เพียงพอ (สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 10)

2.6 ปัญหาเกี่ยวกับการประเมิน

การประเมินคุณภาพการศึกษา เป็นเรื่องสำคัญในวงจรการพัฒนาคุณภาพการศึกษา แต่ก็มีประสบปัญหาในการปฏิบัติไม่สามารถใช้ผลจากการประเมินให้เกิดประโยชน์ได้เท่าที่ควร ถ้าจะกล่าวถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการศึกษาเท่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ (จารัส นองมาก 2544 : 27-29) สามารถจำแนกได้ดังนี้

1) ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง บุคลากรในวงการศึกษบางกลุ่มยังไม่เข้าใจว่าการประเมินเป็นการตรวจสอบเพื่อจับผิดหรือการตัดสินลงโทษ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะเคยชินกับวิธีการทำงานในอดีตที่เมื่อใดมีการตรวจประเมินมักจะเป็นเรื่องของการจับผิดและผู้ถูกประเมินจะถูกลงโทษเป็นผลตามมามา ดังนั้นเมื่อกำหนดให้มีระบบการประเมินคุณภาพที่หน่วยงานทางการศึกษาจะต้องปฏิบัติ บุคลากรเหล่านั้นก็เข้าใจว่าจะมีผู้มาคอยจับผิดมาคอยตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานนั้นๆ ซึ่งความเข้าใจดังกล่าวเป็นการสร้างทัศนคติไม่ถูกต้องต่อการประเมิน

2) ประเมินไม่เป็น องค์ประกอบของการประเมินจะต้องมีเกณฑ์ ผู้ประเมินไม่รู้ ถ้าเป็นการประเมินผลการดำเนินงานก็ว่าจะตั้งความว่าอะไรเป็นเกณฑ์ อะไรเป็นการวัด คาดหวังอย่างไร เพราะไม่มีการกำหนดเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน ผลจากการปฏิบัติงานจริงที่เป็นการวัดจึงไม่รู้จะเปรียบกับอะไร

3) แยกส่วนการประเมินกับการปฏิบัติงานจริง เนื่องจากต้องการประเมินให้มีเอกสารครบถ้วน สำหรับการเสนอหน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบ จึงมุ่งที่จะจัดทำหลักฐานต่างๆ ให้สมบูรณ์ โดยไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติจริง

หรือบุคลากรทุ่มเทเวลามาทำหน้าที่เตรียมเอกสารต่างๆ เกี่ยวกับการประเมินโดยละเลยงานในหน้าที่ประจำ

4) ผู้ถูกประเมินไม่กล้ารับความจริง เนื่องจากการประเมินแต่ละครั้งจะต้องมีทั้งดีและไม่ดี ผู้ถูกประเมินบางคนไม่กล้ายอมรับความจริง ถ้าเรื่องไหนประเมินแล้วว่าไม่ดีก็จะไม่พอใจผู้ประเมิน ผู้ประเมินจึงพยายามหลีกเลี่ยงสิ่งที่ผู้ถูกประเมินไม่พอใจ ผลการประเมินจึงไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง การปรับปรุงแก้ไขโดยอาศัยผลการประเมินที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ก็แก้ไขไม่ตรงจุดและคลาดเคลื่อนไป

5) ใช้ผลการประเมินไม่คุ้ม วัตถุประสงค์สำคัญของการประเมิน เพื่อนำผลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานต่อไป แต่ถ้าประเมินแล้วเก็บไว้เฉยๆ ไม่นำผลไปใช้ หรือประเมินเพื่อให้ผู้อื่นตรวจสอบเพียงอย่างเดียว ก็นับว่าใช้ผลการประเมินโดยไม่คุ้ม เสียเวลาและกำลังคนในการทำงาน ถ้าไม่ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาหน่วยงานต่อไปก็ถือว่าไม่คุ้ม

3. แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อม

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาความพร้อมด้านต่างๆ พบว่า ความพร้อมเป็นปัจจัยพื้นฐานของบุคคล ที่จะทำให้นักคนสามารถปฏิบัติหรือทำงานใดๆ ได้ ความพร้อมจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำเนินงานให้ก้าวหน้าไปสู่ความสำเร็จ นักการศึกษาหลายท่านได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับความพร้อมดังนี้

3.1 ความหมายความพร้อม

นักการศึกษาได้กล่าวถึงความหมายเกี่ยวกับความพร้อม ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

กฤษดา ทองสังวรณ (2540 : 17) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า ความพร้อม หมายถึง คุณสมบัติ หรือ สภาพ ะ ช ของ บุ ค ล ที่ พ ร อ ม จ ะ ทำ ง า น มีความสามารถที่จะเรียนรู้หรือทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างมีแนวโน้มที่จะประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับบุคลิกภาวะ การเตรียมตัวสำหรับการทำกิจกรรมนั้นๆ อย่างพร้อมมูล ทั้ง ความ สม บ ร ณ์ ข อง ร ำ ง ก า ย แ ล ะ จิตใจ ความสนใจ หรือแรงจูงใจ ประสบการณ์และการได้รับการฝึกอบรม

เศาวนิต เศาณานนท์ (2542 : 51) ได้กล่าวถึงการที่ผู้นำมีการเตรียมตัวให้พร้อมทั้งในด้านความรู้ ด้านทักษะ ตลอดจนมีเจตคติที่ดีต่อการบริหาร

จะทำให้ผู้นำสามารถปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกระบวนการบริหาร และจะทำให้ผู้นำประสบความสำเร็จในบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบ

กรมสามัญศึกษาได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความพร้อมในการประเมินคุณภาพ ภายในโรงเรียนไว้ดังนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2542ช : 18)

1. ผู้ประเมินควรอยู่ในรูปคณะกรรมการ ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มาจากบุคคลหลายฝ่าย
 2. วางแผนการตรวจสอบทบทวนอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการมีส่วนร่วม และการเชื่อมโยงข้อมูลจากการประเมินเพื่อปรับปรุงพัฒนา
 3. กำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพที่โรงเรียนพึงประสงค์ โดยยึดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพที่หน่วยประเมินภายนอก
- 4 .

กำหนดมาตรการรองรับอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมในการสนับสนุนช่วยเหลือ

คอลลินส์ (Collins. 1997 : 641) อธิบายความหมายของความพร้อมว่า เป็นการเตรียมการของบุคคลที่จะกระทำกิจกรรมใดๆ อย่างมีความกระตือรือร้น ทันทีและรวดเร็วและการกระทำนั้นเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นจากการใช้สติปัญญา

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า ความพร้อม หมายถึง สภาพของบุคคลที่พร้อมจะปฏิบัติหรือทำงานซึ่งเกิดจากความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการเรียนรู้ และมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ให้ประสบผลสำเร็จ ดังนั้น ความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาตนเองและบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ และวิธีการประเมิน การเตรียมเอกสารต่างๆ เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก

3.2 องค์ประกอบของความพร้อม

กาเย (พัชรินทร์ ปิ่นบัณฑิตทรัพย์. 2543 :41; อ้างอิงจาก Gange.1970:407) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า ความสนใจ หรือ ความใส่ใจ แรงจูงใจ และสภาพของการพัฒนาการเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้เกิดความพร้อม

องค์การอนามัยโลก (พัชรินทร์ ปิ่นบัณฑิตทรัพย์. 2543 : 42 อ้างอิงจาก ; WHO.1993 :

9)

กล่าวไว้ว่าความพร้อมจะเกิดขึ้นได้นั้นต้องเกิดจากสภาวะที่บุคคลต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงไปจากสภาพเดิมๆ ที่เคยกระทำอยู่เป็นประจำ โดยเกิดจากองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ แรงขับภายในตัวบุคคล แรงผลักดันจากสถานการณ์ ปฏิภานของบุคคลจากการได้รับข้อมูลข่าวสารใหม่ๆ และระดับความเชื่อมั่นของบุคคลต่อการได้รับข่าวสารใหม่

อุษณีย์ โพธิ์สุข และคณะ (2544) : 1-3)

ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความพร้อมในการจัดการศึกษา เงื่อนไขพื้นฐานที่สำคัญของการจัดให้ประสบความสำเร็จจะต้องมีความพร้อมในการบริหาร แนวคิดปรัชญา เพราะเป็นสิ่งที่ต้องทำความเข้าใจถึงความสำคัญของแนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางที่จะต้องเตรียมความพร้อมในด้านอื่น โดยที่ผู้บริหารและบุคคลที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องต่อไปนี้เป็น

1

ธรรมชาติและความต้องการที่ท้าทายความคิดและมีความซับซ้อนกว่าปกติที่สอดคล้องกับลักษณะการทำงานของสมอง

2. ความรู้ความเข้าใจในเรื่องของความคิดระดับสูง เช่น ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา การคิดแบบอภิปัญญา ฯลฯ และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาผสมผสาน

3. กระบวนการส่งเสริมความสามารถพิเศษทางความคิด เช่น กลยุทธ์และวิธีการต่างๆ ที่หลากหลาย

4. การวัดและการประเมินผลที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพ

5. ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมอื่นๆ ที่จะพัฒนาความคิดระดับสูง

เ ค แ ก น (Kagan.1990)

กล่าวถึงความพร้อมไว้ว่าเป็นลักษณะความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งนี้ความพร้อมของบุคคลขึ้นอยู่กับการศึกษา การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งทำให้บุคคลเกิดความรู้ เช่น การรับรู้จากโฆษณาต่างๆ ประวัติส่วนตัว สุขภาพอนามัย บุคลิกภาพ ความสามารถในการรับรู้ ปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อม ครอบครัว สังคม บทบาท และ ความแตกต่างทางวัฒนธรรมของบุคคล ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมของบุคคล

ดาวนิง และแทคเคย์ (สุวรรณี รอดบำเรอ. 2534 : 67 ; อ้างอิงจาก Downing ;& Thackrey. 1971 : 14) ได้แบ่งองค์ประกอบของความพร้อมไว้ 4 กลุ่ม คือ

1. องค์ประกอบทางกายภาพ (Physiological factors) ได้แก่ การบรรลุวุฒิภาวะด้านร่างกายทั่วไป การเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม

2. องค์ประกอบทางสติปัญญา (Intellectual factors) ได้แก่ ความพร้อมทางด้านสติปัญญาโดยทั่วไป ประกอบด้วย อายุสมอง ความสามารถในการรับรู้ในการแยกแยะ การเห็นและการฟัง ความสามารถในการตัดสินใจ และความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล

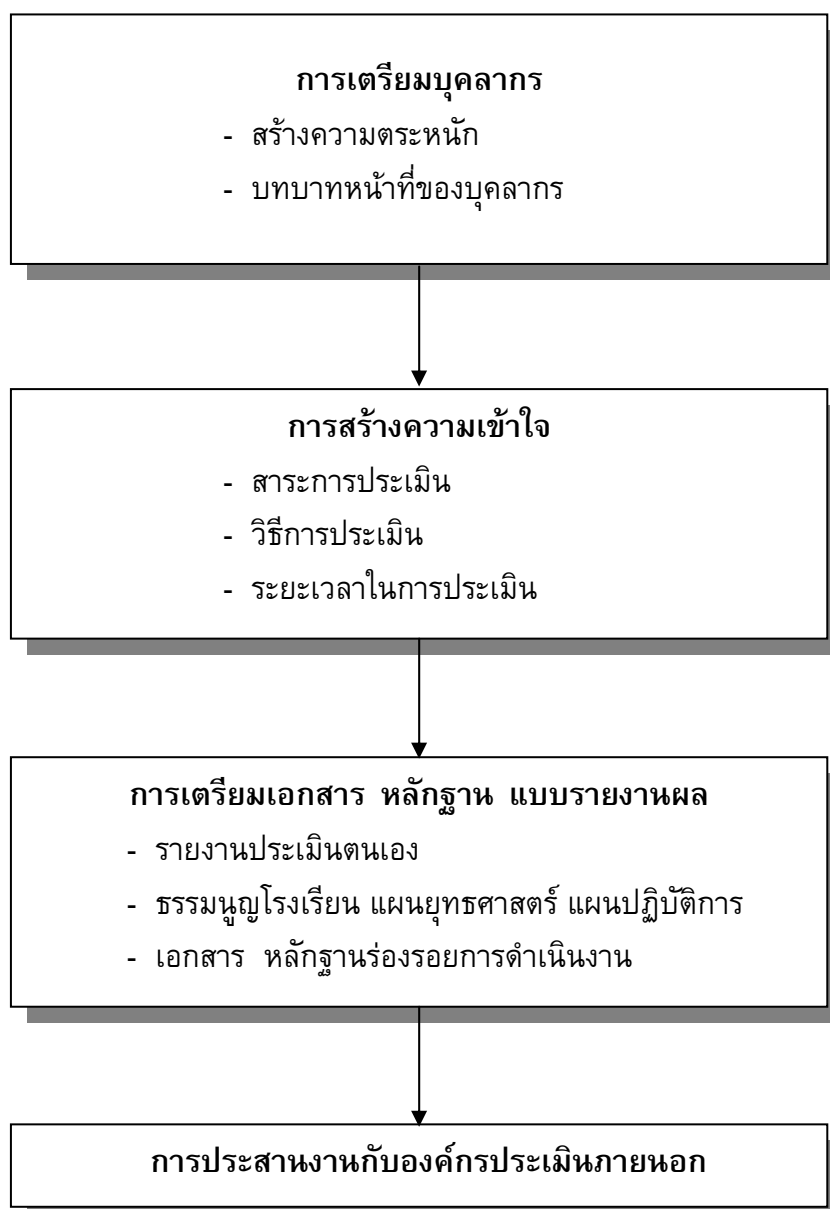
3. องค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental factors) ได้แก่ สภาพทางเศรษฐกิจ ความพอเพียง โอกาสในการหาประสบการณ์ด้านสังคม โอกาสในการหาความรู้

4. องค์ประกอบด้านอารมณ์ (Emotional factors) ได้แก่ สภาพทางอารมณ์ เจตคติ สิ่งจูงใจและบุคลิกภาพ ประกอบด้วย ความมั่นคงทางด้านอารมณ์ ความพอใจและความต้องการที่เรียนรู้

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปว่า ความพร้อมในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เกิดจากการที่บุคคลมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงในการรับรู้ การไตร่ตรองทำให้มีความตระหนักและมองเห็นคุณค่า มีการเตรียมการปฏิบัติ และดำเนินการปฏิบัติ ทำให้มีความเชื่อมั่นที่จะปฏิบัติกิจกรรมนั้นๆ ให้สำเร็จ ดังนั้น ความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาเกิดขึ้นจากสภาวะของผู้บริหารที่มีการเตรียมบุคลากร การสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมเอกสาร หลักฐาน แบบรายงานผลต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ทำให้การปฏิบัติงานต่างๆ ในการประสานงานกับองค์กรภายนอกมีประสิทธิภาพ และทำให้สถานศึกษาจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพ

4. ความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก

เมื่อโรงเรียนได้ดำเนินการควบคุมคุณภาพการศึกษาด้วยการตรวจสอบประเมินและปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดจนเกิดความมั่นใจว่าสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาแล้ว โรงเรียนยังต้องขอรับการประเมินจากองค์กรภายนอกเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น ดังนั้น ก่อนที่โรงเรียนจะขอรับการประเมินจากองค์กรภายนอก โรงเรียนควรมีความพร้อมเพื่อรองรับการประเมิน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544) ดังนี้

ภาพประกอบ 3 การเตรียมตัวของโรงเรียนเพื่อรองรับการประเมินจากองค์กรภายนอก

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.(2544). การเตรียมตัวของโรงเรียนเพื่อ
รองรับการประเมินภายนอก. หน้า 14.

4.1 การเตรียมบุคลากร

4.1.1 การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการเตรียมตัวรองรับการประเมินภายนอก

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการให้บุคลากร ซึ่งได้แก่ ครู นักเรียน กรรมการสถานศึกษา และชุมชนให้เกิดความตระหนัก เห็นความสำคัญ และความจำเป็นของการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาจากองค์กรภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 16 – 20) มีดังนี้

1

สำรวจการรับรู้และเจตคติที่มีต่อการประเมินภายนอกและการเตรียมตัวเพื่อรองรับการประเมินจากองค์กรภายนอกของบุคลากร โดยใช้

- แบบ บ ส ร ว จ , แบบ บ ป ร ะ เ มื น
เหมาะสำหรับสถานศึกษาที่มีบุคลากรจำนวนมาก

- ก า ร สัม ภา ษ ณ์ , ก า ร ส น ท หน า ก ลุ่ม
สำหรับสถานศึกษาที่มีบุคลากรจำนวนน้อย

2 .

ส ร้ า ง ค ว า ม เ ช้ า ไ จ ร ่วม กั น
จัด ก า ร ป ร ะ ชุ ม ชี้ แ จ ง บุ ค ล า ก ร ทู ก ค น ใน โ ร ง เ รี ย น
โดยนำผลจากการสำรวจการรับรู้ของบุคลากรมาวางแผนสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับการประเมินจากองค์กรภายนอก ทำได้โดย

-

ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรของสถานศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินภายนอกชี้แจงมาให้ความรู้แก่บุคลากรในสถานศึกษา

-
 เชิญวิทยากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินภายนอกมาชี้แจงให้ความรู้แก่บุคลากรในสถานศึกษา

- บุคลากรในสถานศึกษาเยี่ยมชมดูงาน
 ในสถานศึกษาที่เคยผ่านการประเมินจากองค์กรภายนอก

3. เสริมสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการประเมินภายนอก โดยชี้แจงให้บุคลากรในสถานศึกษาเห็นความสำคัญ ความจำเป็นของการประเมินจากองค์กรภายนอก และประโยชน์ที่สถานศึกษาจะได้รับเมื่อผ่านการประเมินองค์กรภายนอก

ในการสร้างความตระหนักผู้บริหารต้องนำแนวคิด เทคนิคการบริหารมาใช้ เช่น

- 1) สร้างทีมงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
- 2) ปลุกเร้าให้บุคลากรทุกฝ่ายร่วมมือทำงานด้วยความเต็มใจ
- 3) การสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการดำเนินงาน
- 4) การชี้ให้บุคลากรเห็นถึงผลสำเร็จที่จะได้รับของงาน
- 5) การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ

4.1.2 บทบาทหน้าที่ของบุคลากร

ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของบุคลากรทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ ครู กรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร ก ร ท อ ง ถึ น และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาให้มีความชัดเจนถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองที่ต้องร่วมกัน ดังนี้

ผู้บริหาร

1. สร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรทั้งในและนอกโรงเรียนซึ่งได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร ท อ ง ถึ น และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อให้เห็นความสำคัญของการประเมินภายนอก

2. ให้ความรู้ ความเข้าใจในสาระ วิธีการประเมิน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน การจัดทำเอกสาร หลักฐาน ตลอดจนการนำเสนอผลงานในหน้าที่ของตน

3. วางแผนการดำเนินงานร่วมกับคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา เช่น

- การวางแผนการดำเนินงาน

- การกำหนดบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
 - การ จัด เ ต รีย ม เ อ ก ส า ร
- หลักฐานที่จำเป็นและสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้
- กำหนดรูปแบบและสื่อในการนำเสนอ

ครู

1. ศึกษา หาความรู้ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการประกบคุณภาพภายนอก การประเมินภายนอก ขั้นตอน สาระ วิธีการประเมิน ตลอดจนองค์กรที่จะมาประเมินภายนอก
2. ร่วมกับผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษาในการวางแผน ดำเนินการเตรียมพร้อมเพื่อรองรับการประเมินจากองค์กรภายนอก และการดำเนินการตามแผนของโรงเรียน
3. ทำความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมายในการเตรียมความพร้อมจากการประเมินภายนอกให้ชัดเจน
4. จัดเตรียมข้อมูล สารสนเทศ เอกสาร หลักฐานร่องรอยต่างๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนเองให้เป็นปัจจุบัน ถูกต้องและครบถ้วน
5. จัดเตรียมอุปกรณ์ สื่อ ในการ นำ เสนอ ตลอดจนทดลองนำเสนอข้อมูลสารสนเทศ ผลงานในความรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดความมั่นใจและสามารถนำเสนอได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรรมการสถานศึกษา

1. ศึกษา และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินจากองค์กรภายนอก
2. ร่วมวางแผนการดำเนินงานกับสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก
3. ช่วยเหลือ ให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานแก่สถานศึกษา
4. เตรียมนำเสนอข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้อง

นักเรียน

1. ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูและร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา
 2. ใ ห้ ค ว า ม ร่ ว ม มี อ ช่ ว ย เ ลื อ แ ก่ ค ณ ะ ค รุ
- กรรมการสถานศึกษาในการจัดเตรียมข้อมูล สารสนเทศ ตลอดจนอุปกรณ์ สื่อในการนำเสนอต่างๆ
3. เตรียมให้ข้อมูลแก่องค์กรประเมินภายนอก

ชุมชน

ชุมชน ประกอบด้วย คณะกรรมการของสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชน และผู้แทนองค์กรชุมชน มีหน้าที่ดังนี้

1. ดูแล ส่งเสริม ให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษา และพัฒนาการศึกษา ร่วมกับโรงเรียนในชุมชนที่ตนเองอยู่
- 2 . ร ่ว ม มี อ
สนับสนุนโรงเรียนในการวางแผนจัดการศึกษาให้ความช่วยเหลือทั้งด้านปัจจัยที่เป็นพื้นฐานทางการเรียนให้เพียงพอ
3. ร่วมมือกับโรงเรียนในการวางแผนรับการประเมินภายนอก ให้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นจริงและให้ความร่วมมือในทุกๆ ด้าน
4. ควรติดตามดูแลและส่งเสริมการดำเนินงานของโรงเรียน อย่างสม่ำเสมอ
5. รับฟังข้อคิดเห็นและผลการประเมินของสถานศึกษาและร่วมหาแนวทางแก้ไข ปรับปรุง ช่วยเหลือเมื่อโรงเรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน หรือได้รับการประเมินในระดับต่ำ
6. หาแหล่งข้อมูล แหล่งสนับสนุนปัจจัยให้กับโรงเรียน

4.2 การสร้างความเข้าใจ บุคลากรควรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

4.2.1 สาระการประเมิน

มาตรฐานการศึกษาที่ใช้ในการประเมินภายนอก คือ มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินภายนอก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและกระทรวงศึกษาธิการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำเสนอ และคณะรัฐมนตรีอนุมัติให้ใช้เป็นมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินภายนอกมี 14 มาตรฐาน 60 ตัวบ่งชี้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2548:1) มีดังนี้

- มาตรฐานด้านผู้เรียน 7 มาตรฐาน 32 ตัวบ่งชี้
- มาตรฐานด้านครู 2 มาตรฐาน 13 ตัวบ่งชี้
- มาตรฐานด้านผู้บริหาร 5 มาตรฐาน 15 ตัวบ่งชี้

มาตรฐานการศึกษา และ ตัวบ่งชี้
เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2549 – 2553)

มาตรฐานด้านผู้เรียน มี 7 มาตรฐาน ได้แก่

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
ตัวบ่งชี้

1. ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ

2. ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต
3. ผู้เรียนมีความกตัญญูกตเวที
4. ผู้เรียนมีความเมตตากรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และไม่เห็นแก่ตัว
5. ผู้เรียนมีความประหยัด และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
6. ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี
ตัวบ่งชี้

1. ผู้เรียนรู้จักดูแลสุขภาพ สุขนิสัย และออกกำลังกายสม่ำเสมอ
2. ผู้เรียนมีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์
3. ผู้เรียนไม่เสพหรือแสวงหาผลประโยชน์จากสิ่งเสพติด และสิ่งมอมเมา
หลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัยและอุบัติเหตุ รวมทั้งปัญหาทางเพศ
4. ผู้เรียนมีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมและให้เกียรติผู้อื่น
5. ผู้เรียนร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ครู และผู้อื่น และชอบมาโรงเรียน

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา
ตัวบ่งชี้

1. ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ
2. ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านดนตรี/นาฏศิลป์ โดยไม่ขัดหลักศาสนา
3. ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านกีฬา/นันทนาการ
4. ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมศิลปวัฒนธรรม
และประเพณีที่งดงามของท้องถิ่นและของไทย

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ
มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

ตัวบ่งชี้

1. ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ สรุปความคิดอย่างเป็นระบบ
และมีการคิดแบบองค์รวม
2. ผู้เรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดไตร่ตรอง
3. ผู้เรียนมีทักษะการคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร
ตัวบ่งชี้

คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบรวมยอดระดับชาติในระดับดี (ถ้าไม่มีผลระดับชาติให้ใช้ผลการทดสอบระดับเขตพื้นที่ หรือผลการเรียนระดับสถานศึกษาตามลำดับ) ใน 8 กลุ่มสาระ ในระดับชั้น ป.3, ป.6, ม.3 และ ม.6

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
3. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
4. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
5. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
6. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
7. กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้

1. ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆ รอบตัว
2. ผู้เรียนใฝ่รู้ ใฝ่เรียน สนุกกับการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
3. ผู้เรียนสามารถใช้ห้องสมุด ใช้แหล่งความรู้ และสื่อต่างๆ ทั้งภายในและนอกสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

ตัวบ่งชี้

1. ผู้เรียนสามารถวางแผน ทำงานตามลำดับขั้นตอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ผู้เรียนรักการทำงาน สามารถปรับตัวและทำงานเป็นทีมได้
3. ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจ

มาตรฐานด้านครู มี 2 มาตรฐาน ได้แก่

มาตรฐานที่ 8 ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ

ตัวบ่งชี้

1. ครูมีลักษณะที่เหมาะสม

2. ครูที่จบปริญญาตรีขึ้นไป
3. ครูที่สอนตรงตามวิชาเอก/โท หรือความถนัด
4. ครูได้รับการพัฒนาในวิชาชีพที่สอนตามที่คุรุสภากำหนด
5. สถานศึกษามีจำนวนครูตามเกณฑ์

มาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้

ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญใน 8 กลุ่มสาระ

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
3. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
4. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
5. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
6. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
7. กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

มาตรฐานด้านผู้บริหาร มี 5 มาตรฐาน ได้แก่

มาตรฐานที่ 10 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ

ตัวบ่งชี้

1. ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม มีความมุ่งมั่น และอุทิศตนในการทำงาน
2. ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มและมีวิสัยทัศน์
3. ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารวิชาการและเป็นผู้นำทางวิชาการ
4. ผู้บริหารที่มีประสิทธิผลและผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจในการบริหาร

มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดองค์กรโครงสร้าง และการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา

ตัวบ่งชี้

1. สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างการบริหาร และระบบการบริหารงานที่มีความคล่องตัวสูง ปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

2. สถานศึกษามีการบริหารเชิงกลยุทธ์

3. สถานศึกษามีการบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม และมีการตรวจสอบ ถ่วงดุล

4. สถานศึกษามีระบบและดำเนินการประกันคุณภาพภายในเป็นไปตามกฎกระทรวง
มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ตัวบ่งชี้

1

สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ

2. สถานศึกษามีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น
มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้

1. สถานศึกษามีหลักสูตรและเนื้อหาสาระการเรียนรู้ระดับสากล ระดับชาติ
และระดับท้องถิ่นที่เหมาะสม
สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น

2. สถานศึกษามีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์
และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

ตัวบ่งชี้

1. สถานศึกษามีระบบและกลไกในการส่งเสริมความสัมพันธ์
และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

2.

สถานศึกษามีกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

4.2.2 วิธีการประเมิน

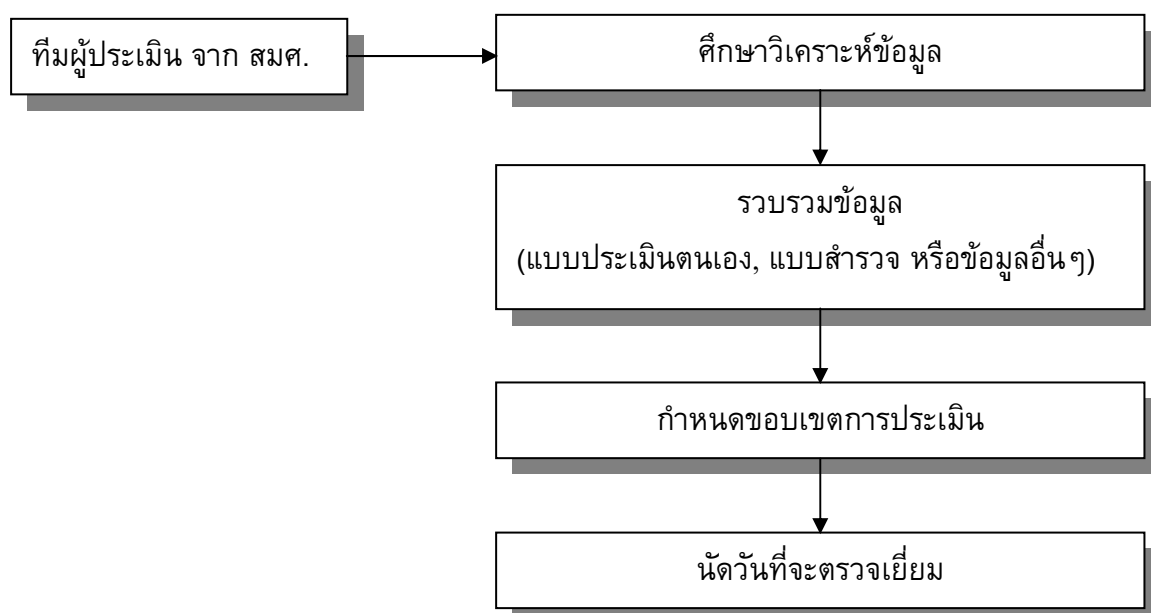
การให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรเกี่ยวกับวิธีการประเมินขององค์กรภายนอก
จะทำให้ทราบถึงขั้นตอนการประเมิน เอกสารหลักฐานที่ต้องใช้ประกอบการประเมิน

จะช่วยให้สามารถจัดเตรียมเอกสาร หลักฐานตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ตรงตามความต้องการ ซึ่งจะช่วยให้โรงเรียนมีความพร้อมมากยิ่งขึ้น

แนวทางการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2544 :19) ดังนี้

ก่อนการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา

ขั้นตอนนี้ที่ผู้ประเมินสถานศึกษาแต่ละแห่งจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยรวบรวมจากแบบประเมินตนเองที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น เพื่อรายงานการดำเนินงานของสถานศึกษาให้แก่ต้นสังกัดได้ทราบ นอกจากนั้นยังรวบรวมจากแบบสำรวจ หรือ ข้อมูลอื่นๆ จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รวบรวมมาจากหลักฐานที่ปรากฏในรายงานหรือข้อมูลประกอบกับ รายละเอียด มาตรฐาน ตัวชี้คุณภาพเพื่อการประเมินภายนอกตามที่ สมศ. กำหนดเป็นกรอบ สำหรับการวางแผนในการตรวจเยี่ยมว่าในแต่ละเรื่อง จะต้องรวบรวมข้อมูลอะไรบ้างจากแหล่งใด ด้วยวิธีใดเพื่อให้มีหลักฐานครบถ้วนเพียงพอในการวิเคราะห์ และสรุปผลการประเมินได้อย่างถูกต้อง ข้อมูลที่ผู้ประเมินจะตรวจสอบบางอย่างอาจจะมีแล้วแต่ต้องหาหลักฐานยืนยันบางอย่างยังไม่สมบูรณ์ ดังนั้น แสวงหาข้อมูลเพิ่มเติม เมื่อผู้ประเมินทราบขอบข่ายงานที่ต้องปฏิบัติทั้งหมดแล้วก็กำหนดภาระความรับผิดชอบและแบ่งงานสำหรับผู้ประเมินภายนอกแต่ละคนให้ชัดเจน รวมทั้งทำตารางตรวจเยี่ยมและเตรียมเอกสารอื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับการนำไปใช้ระหว่าง การตรวจเยี่ยม หลังจากนั้นที่ผู้ประเมินก็จะทำการแจ้งกำหนดการให้สถานศึกษาที่จะรับการประเมินรับทราบอย่างน้อย 2 สัปดาห์เป็นการล่วงหน้า

ภาพประกอบ 4 กิจกรรมการดำเนินงานเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอก ในขั้นตอนก่อนการตรวจเยี่ยม

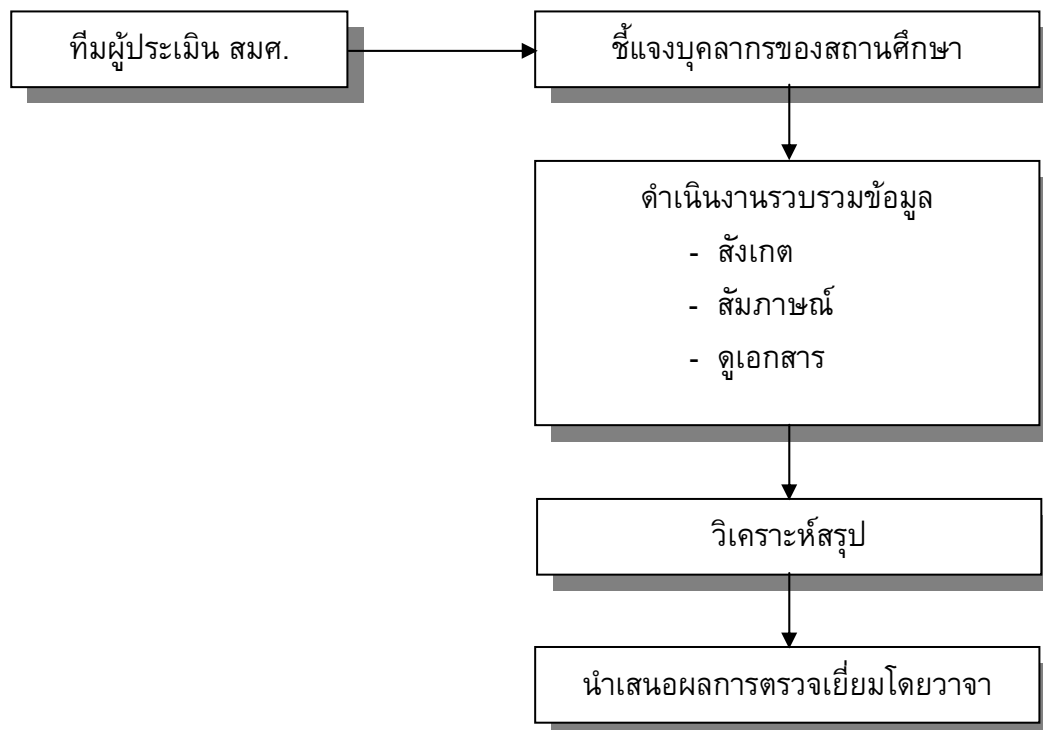
ระหว่างการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา

วัน แ ร ก ข อ ง ก า ร ต ร ว จ เ ยี ย ม ส ท ห ณ ศี ก ษ า คณะผู้ประเมินจะประชุมชี้แจงแก่บุคลากรทั้งหมดของสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร ครู เจ้าหน้าที่ธุรการ ผู้สนับสนุนการสอนด้านต่างๆ กรรมการสถานศึกษา กรรมการนักเรียน ผู้แทนนักเรียน ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน ฯลฯ เป็นการแนะนำทำความรู้จักคณะผู้ประเมิน ในขณะเดียวกันคณะผู้ประเมินจะได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการตรวจเยี่ยมและประเมินสถานศึกษา การดำเนินการในการประเมินจำเป็นต้องขอความร่วมมือจากบุคลากรด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษา ไม่ได้มุ่งเพื่อการตรวจสอบหรือจับผิดสถานศึกษาเป็นการปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากรของสถานศึกษา ในลักษณะกัลยาณมิตร เพื่อให้ทราบสภาพที่แท้จริงของสถานศึกษา รวมทั้งการแจ้งให้สถานศึกษาทราบถึงแผนและกำหนดการดำเนินงานในการตรวจเยี่ยม โดยเปิดโอกาสให้สถานศึกษาสามารถปรับแก้ตารางปฏิบัติการตรวจได้ตามความเหมาะสม

ก า ร ต า เ นี น ง า น ใน ขั น ต อ น นี จะช่วยให้คณะผู้ประเมินและบุคลากรของสถานศึกษาได้เข้าใจบทบาทซึ่งกันและกัน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันสามารถให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานได้ราบรื่น ตลอดระยะเวลาการตรวจเยี่ยม

หลังการประชุมชี้แจงแล้วก็จะดำเนินงานรวบรวมข้อมูลโดยรวบรวมจากการสังเกต สัมภาษณ์ และดูเอกสารต่างๆ เพิ่มเติม จากนั้นก็จะทำการวิเคราะห์และสรุปจากหลักฐานข้อค้นพบต่างๆ ที่ผู้ประเมินประมวลมาได้ทั้งหมดในแต่ละมาตรฐานที่มีการตรวจสอบเพื่อวินิจฉัยและสรุปผลเป็นเช่นไร ในการวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปดังกล่าว นอกจากผู้ประเมินจะรวบรวมหลักฐานได้ครบถ้วนแล้วก็ต้องวินิจฉัยโดยปราศจากอคติพิจารณาด้วยเหตุผลในรูปของคณะบุคคล คือ ทีมผู้ประเมินทั้งหมด เมื่อคณะผู้ประเมินสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลครบถ้วนทุกมาตรฐานแล้ว จะต้องนำเสนอผลด้วยวาจาให้คณะผู้บริหารสถานศึกษาทราบ

เพื่อรับฟังความคิดเห็นและให้โอกาสสถานศึกษาได้ชี้แจงเพิ่มเติมในประเด็นที่เห็นว่ายังไม่ถูกต้องตามสภาพความเป็นจริงหรือข้อมูลหลักฐานต่างๆ คลาดเคลื่อน เพื่อตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

ภาพประกอบ 5 กิจกรรมดำเนินงานเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอก ในขั้นตอนระหว่าง
การตรวจเยี่ยม

การประเมินคุณภาพภายนอกหลังการตรวจเยี่ยม

การดำเนินงานหลังการตรวจเยี่ยม คณะผู้ประเมินจะต้องจัดทำรายงานการตรวจเยี่ยมประสานกับสถานศึกษา เพื่อยืนยันข้อมูลจากรายงานและนำเสนอผลต่อ สมศ. เพื่อรายงานการประเมินสถานศึกษาเป็นทางการสำหรับการเผยแพร่และนำผลไปใช้ในการปรับปรุงต่อไป

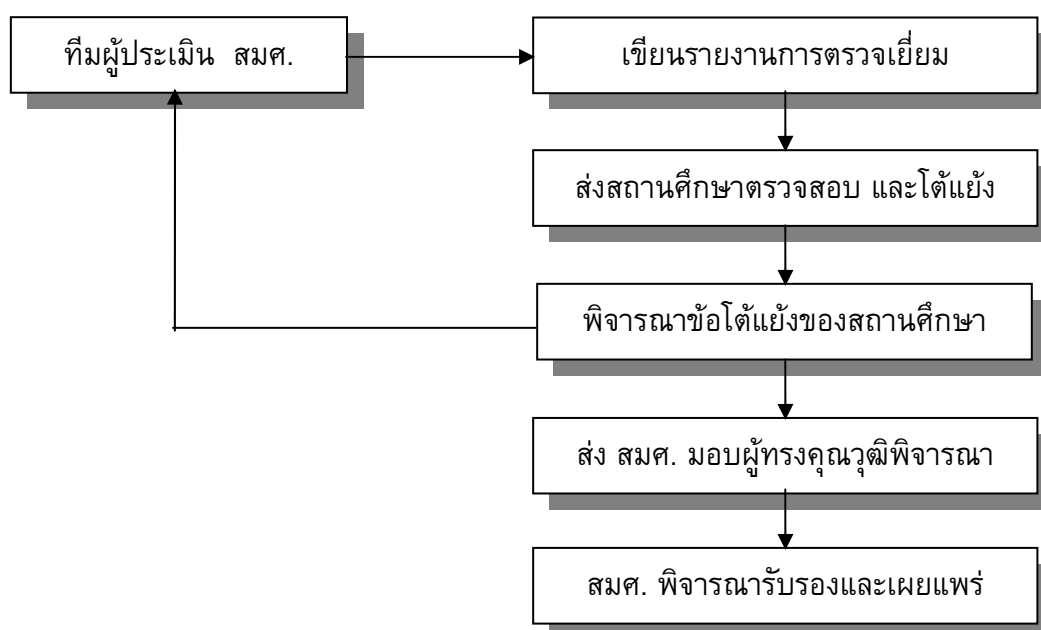
ร่างรายงานการตรวจเยี่ยมที่ผู้ประเมินจัดทำเรียบร้อยแล้วและผ่านการตรวจสอบของหน่วยงานประเมิน จนเห็นว่าถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์แล้วจะถูกส่งไปที่สถานศึกษาตามเวลาที่ สมศ. กำหนด เพื่อให้สถานศึกษาได้ตรวจสอบและพิจารณา หากเห็นว่ามีความผิดปกติในรายงานไม่ตรงตามความเป็นจริงที่สถานศึกษานั้นๆ ปฏิบัติอยู่ หรือตรงตามที่ได้เสนอผลการประเมินโดยวาจา สถานศึกษาก็จะได้โต้แย้งโดยแนบหลักฐานข้อมูลเพิ่มเติมให้คณะผู้ประเมินได้ทราบภายใน 15 วัน

นับแต่วันที่ได้รับร่างรายงานการตรวจเยี่ยมของคณะผู้ประเมินภายนอก หากสถานศึกษาไม่ส่งคำโต้แย้งภายในระยะเวลาที่กำหนด ก็ถือว่าสถานศึกษายอมรับร่างรายงานการประเมินคุณภาพฉบับนั้น

เมื่อสมศ.ได้รับรายงานการตรวจจากหน่วยประเมินแล้วส่งมอบให้กับผู้ทรงคุณวุฒิที่ สมศ. แต่งตั้งไว้แล้วเป็น ผู้พิจารณา ผู้ทรงคุณวุฒิจะพิจารณาร่างรายงานของคณะผู้ประเมินในแง่ความสมบูรณ์และคุณภาพของรายงาน เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพดียิ่งๆ ขึ้นต่อไป ตามเจตนาของการประเมินรายงานที่สมบูรณ์และมีคุณภาพจะต้องครอบคลุมทุกมาตรฐานที่ สมศ. กำหนดกรอบในการประเมินในแต่ละมาตรฐานจะต้องมีข้อมูลครอบคลุมตัวบ่งชี้ทุกตัวตามที่ระบุไว้ และในมาตรฐานใดถ้าผลการปฏิบัติของสถานศึกษาอยู่ในเกณฑ์ที่จะต้องปรับปรุงในรายงานนั้นจะตั้งเสนอแนะวิธีการปรับปรุงไว้ด้วย

รายงานการประเมินที่ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแล้วเห็นว่าสมบูรณ์ถูกต้องเผยแพร่ได้ ผู้มีอำนาจของ สมศ. จะลงนามรับถือว่ารายงานฉบับนี้เป็นรายงานที่เป็นทางการ สถานศึกษาที่ปรากฏชื่อในรายงานนั้นเป็นสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินจาก สมศ. แล้ว ตามข้อบัญญัติในมาตรา 49 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

รายงานการประเมินจาก สมศ. ที่เห็นชอบแล้ว จะเผยแพร่ไปยังสถานศึกษาที่ถูกประเมินต้นสังกัดของสถานศึกษาที่ถูกประเมินและสาธารณชนโดย สมศ. จะกำหนดรูปแบบและวิธีการในการเผยแพร่รายงาน โดยอาจจะใช้รายงานฉบับสมบูรณ์หรือปรับรูปแบบให้เหมาะสมกับวิธีการที่จะเผยแพร่ในแต่ละหน่วยตามที่เหมาะสม

ภาพประกอบ 6 กิจกรรมการดำเนินงานเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอก
ในขั้นตอนหลังการตรวจเยี่ยม

4.2.3 ระยะเวลาในการประเมิน

เมื่อโรงเรียนได้ดำเนินการประกันคุณภาพภายในจนมีความพร้อมและมั่นใจว่าสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดและได้จัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่างๆ ตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมรับการประเมินภายนอกแล้ว โรงเรียนต้องติดต่อประสานงานกับสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อขอรับมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาจะขอรายงานการประเมินตนเอง ตลอดจนเอกสาร หลักฐานต่างๆ ที่จำเป็นจากโรงเรียนเพื่อนำมาศึกษาวิเคราะห์ จากนั้นกำหนดวันและระยะเวลาในการประเมิน ซึ่งโดยทั่วไปอยู่ในระหว่าง 3-5 วัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพบริบทของโรงเรียนแต่ละแห่ง และแจ้งนัดหมายให้โรงเรียนทราบต่อไป

4.3 การเตรียมเอกสาร หลักฐาน แบบรายงานผล

การเตรียมเอกสาร หลักฐาน และแบบรายงานผลการดำเนินงานต่างๆ ของสถานศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีความสำคัญมากในการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก เอกสาร หลักฐาน และแบบรายงานผลการดำเนินงานจะเป็นหลักฐานและร่องรอยที่สำคัญในการแสดงความก้าวหน้าหรือผลสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (กรมสามัญศึกษา.2543 : 83)

เอกสาร หลักฐาน และแบบรายงานผลการดำเนินงานที่โรงเรียนจะต้องจัดเตรียมเพื่อรองรับการประเมินจากองค์กรภายนอก มีดังนี้

1 . เอกสาร หลักฐาน และแบบรายงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ได้แก่ รายงานการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา รายงานการประเมินโครงการ รายงานประจำปีของโรงเรียนต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ตลอดจนเอกสาร หลักฐานต่างๆ ที่แสดงถึงการนำผลการตรวจสอบประเมินตนเองไปวางแผนปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

2 . ธรรมนูญโรงเรียน แผนยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และแผนปฏิบัติการประจำปี

3 . เ อ ก ส ร

หลักฐานที่แสดงร่องรอยการดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ดังตารางที่ 1

ตาราง 1 การจัดเตรียมเอกสาร หลักฐานที่แสดงร่องรอยการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา

มาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพ	เอกสาร หลักฐานที่ต้องจัดเตรียม
มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	- สมุดประจำตัวนักเรียน - แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล - บันทึกผลหลังการสอน - ระเบียบสะสมประจำตัวนักเรียน
มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี	- ระเบียบสะสมประจำตัวนักเรียน - สมุดประจำตัวนักเรียน
มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา	- บันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม - บันทึกกิจกรรมอิสระ - แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน - ผลงานนักเรียน
มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และ มีวิสัยทัศน์	- สมุดประจำชั้น - สมุดประจำตัวนักเรียน - บันทึกผลหลังการสอน - แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร	- สมุดประจำตัวนักเรียน - ผลการทดสอบแต่ละวิชา - ผลงานนักเรียน
มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	- โครงการของนักเรียน - ผลการทดสอบแต่ละวิชา - ผลงานนักเรียน

ตาราง 1 (ต่อ)

มาตรฐานการศึกษา เพื่อประเมินคุณภาพ	เอกสาร หลักฐานที่ต้องจัดเตรียม
มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต	- ผลงานนักเรียน - แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล - สมุดประจำตัวนักเรียน - บันทึกผลหลังการสอน - บันทึกพฤติกรรมการทำงาน
มาตรฐานที่ 8 ครูมีคุณวุฒิ / ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ	- ข้อมูลบุคลากรในโรงเรียน - คำสั่งการมอบหมายงาน
มาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	- การวางแผนกำหนดการสอน - บันทึกการวิเคราะห์หลักสูตร - แผนการสอน - เครื่องมือวัดผลและประเมินผล - แบบวัดผลและประเมินผล - บันทึกการสอนซ่อมเสริม

มาตรฐานที่ 10 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ	- ผลการประเมินผู้บริหารโดยครู นักเรียน - กรรมการสถานศึกษา ชุมชน - บันทึกการประชุม
มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดองค์กรโครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา	- แผนผังการบริหารงานของสถานศึกษา - แผนปฏิบัติงานประจำปี - แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา - บันทึกการประชุม - บันทึกการนิเทศ ติดตามผล - สมุดสารสนเทศของสถานศึกษา - คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน - คำสั่งมอบหมายงาน - สถิติการดำเนินงานของสถานศึกษา

ตาราง 1 (ต่อ)

มาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพ	เอกสาร หลักฐานที่ต้องจัดเตรียม
มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	- แผนการสอน - บันทึกผลหลังการสอน - บันทึกการนิเทศ - เครื่องมือวัดผลและประเมินผล - แบบบันทึกพฤติกรรมนักเรียน - ทะเบียนการใช้สื่อของครู - บันทึกการเชิญวิทยากรท้องถิ่น - เวลาเรียนของนักเรียน
มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้	- เอกสารหลักสูตรที่โรงเรียนพัฒนาขึ้นตามความต้องการของท้องถิ่น - ศูนย์สื่อการเรียนการสอน - บันทึกการจัดแหล่งเรียนรู้

มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา	- ธรรมนูญโรงเรียน - บันทึกการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา - บันทึกการประชุมผู้ปกครองนักเรียน - เอกสารประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา - บันทึกช่วยเหลือสถานศึกษาจากชุมชน - บันทึกการบริการชุมชน - ทะเบียนทุนการศึกษา
---	--

4.4 การประสานงานกับองค์กรประเมินภายนอก

เมื่อสถานศึกษาได้จัดเตรียมเอกสาร หลักฐาน และแบบรายงานผลการดำเนินงานต่างๆ ตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอกแล้ว โรงเรียนต้องติดต่อประสานงานกับองค์กรภายนอกเพื่อแจ้งความประสงค์ขอรับการประเมินจากภายนอก และจัดส่งแบบรายงานการประเมินตนเอง และเอกสาร รายงานต่างๆ ให้ สมศ. แล้ว สมศ. จะจัดทีมผู้ประเมิน มีจำนวนตามขนาดและประเภทของสถานศึกษานั้น ๆ ทีมผู้ประเมินจะศึกษาวิเคราะห์รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา และประสานการดำเนินงานกับสถานศึกษาในเรื่องต่อไปนี้ (จรัส นองมาก. 2549 : 225 – 226)

1) เอกสารเพิ่มเติมจากสถานศึกษา เนื่องจากข้อมูลจากรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษายังไม่สมบูรณ์หรือสมบูรณ์แล้วแต่ผู้ประเมินต้องการดูส่วนอื่น ๆ เพิ่มเติม ก็อาจจะต้องจัดเตรียมส่งส่งให้คณะผู้ประเมินหรือจัดเตรียมไว้ให้ดูในวันที่ผู้ประเมินไปตรวจ

2) การเตรียมบุคลากร และสถานที่ในการปฏิบัติระหว่าง การตรวจเยี่ยม เพื่อทางสถานศึกษาจะได้ดำเนินการในส่วนขอของบุคคลจะได้นัดหมายและแจ้งภาระกิจให้ทราบเป็นการล่วงหน้าว่าผู้ประเมินต้องการชี้แจง สัมภาษณ์ หรือขอความร่วมมืออะไรบ้าง ในส่วนของสถานที่จะได้จัดเตรียมการได้ถูกต้อง

3) การนัดวันตรวจเยี่ยม เพื่อให้เกิดความสะดวกด้วยกันทั้งทางสถานศึกษาและคณะผู้ประเมิน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

สมเกียรติ ยุติธรรม (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพร้อมของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลในจังหวัดราชบุรีต่อการแก้ไขมลพิษทางน้ำ ได้ศึกษาความพร้อมในด้านความรู้และเจตคติเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำและการแก้ปัญหา พบว่าคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมระดับปานกลางส่วนใหญ่ และ ส่วน น้อย ไม่ พร้อม เนื่องจาก มีความ รู้ อยู่ ใน ระดับ ต่ำ ความพร้อมด้านความรู้และเจตคติมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาและความพร้อมด้านความรู้มีความสัมพันธ์กับการได้รับข่าวสาร

บรรจบ จันทร์เจริญ (2542 : 4) ได้ศึกษาความพร้อมในการบริหารจัดการของผู้บริหารระบบบำบัดน้ำเสียในโรงพยาบาลชุมชน ผลการศึกษาพบว่าผู้บริหารมีความพร้อมในการบริหารจัดการในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่สมรสแล้ว การศึกษาของผู้บริหารส่วนใหญ่จบปริญญาตรี

เฉลิม คำพิมพา และคณะ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพร้อมที่จะรับการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะผู้บริหารและครูวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย พบว่าความพร้อมที่จะรับการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.788$) เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้พบว่าทั้งหมดอยู่ในระดับมาก ตัวบ่งชี้ที่มีความพร้อมที่จะได้รับการประเมินอยู่ในระดับสูง คือ การดำเนินการเพื่อประสานความร่วมมือกับกรรมการโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานอื่นๆ ในการพัฒนาโรงเรียน ($\bar{X} = 4.608$) และตัวบ่งชี้ที่ต่ำสุดคือ จัดแหล่งเรียนรู้ สื่อ และเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.49$)

ธนาภรณ์ สีดอกพุด (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพร้อมเพื่อรับการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน ส่วนใหญ่มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านกระบวนการบริหารมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ความพร้อมการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนในหัวข้อจัดทำแผนการสอน ทัศนะระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอนมีความพร้อมเพื่อรับการประเมินประกันคุณภาพการศึกษาในด้านการดำเนินการดำเนินการบริหาร ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านผลผลิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชานินันท์ บัวนอก (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.

2546 : 448 ; อ้างอิงจาก ชานินันท์ บัวนอก. 2545) ศึกษาเรื่องการเตรียมความพร้อมของผู้บริหารในการนำนโยบายปฏิรูปการศึกษาไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร พบว่าการดำเนินกิจกรรมการเตรียมความพร้อมของผู้บริหารโรงเรียนในการนำนโยบายปฏิรูปการศึกษาไปใช้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งได้สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนนั้นให้ความสำคัญในการดำเนินกิจกรรมของการนำนโยบายปฏิรูปการศึกษาไปใช้ในโรงเรียนยังขาดความพร้อมและการเอาใจใส่เท่าที่ควร

เสน่ห์ เหล่าเสนา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2546 :

482 ; อ้างอิงจาก เสน่ห์ เหล่าเสนา.ม.ป.ป.) ศึกษาเรื่องความพร้อมและความคาดหวังต่อการกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญจังหวัดชัยภูมิ ด้านแนวทางการเตรียมความพร้อมและการป้องกันปัญหาอุปสรรค พบว่าแนวทางการเตรียมความพร้อมควรพัฒนาบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา โรงเรียนและชุมชนควรกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน จัดระบบข้อมูลสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาผู้บริหารมืออาชีพในการทำงาน

จรัญ ดิงาม (2546 : บทคัดย่อ)

ศึกษาความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี พบว่า

1. ความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาไม่แตกต่างกัน

กาญจนา ศรีทอง (2547 : บทคัดย่อ)

ศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับความพร้อมของผู้บริหารในการประเมินคุณภาพภายใน เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

1

ตัวแปรระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของผู้บริหารในการประเมินคุณภาพภายในอยู่
 ำ ง มี นั ย สั ำ คั ญ ที่ . 0 1
 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของผู้บริหารในการประเมินคุณภาพภายใน
 ในเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนตัวแปรประสบการณ์ในการประเมินผล การรับข่าวสาร
 ก ำ ร ฝึ ก อบรม
 และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมของผู้บริหารในการประเมินคุณภาพ
 ภายในเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญที่ .01

2. ตัวแปรประสบการณ์ในการประเมินผล การเปิดรับข่าวสาร
 การฝึกอบรมและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สามารถร่วมพยากรณ์ความพร้อมของผู้บริหารในการประเมิน
 คุณภาพภายในเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
 และสามารถร่วมกันพยากรณ์ความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายในได้ร้อยละ 73

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ลาร์สัน (Larson. 1998 : 386 – A)

ทำการศึกษาเรื่องความพร้อมและความสามารถของโรงเรียนในระดับตำบลในการพัฒนา
 สั ง เ ส ริ ม แ ล ะ ส นั บ ส ุ น ุ ก ำ ร คี ก ษ ำ ชุ ม ช น
 มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความพร้อมและความสามารถของโรงเรียนในระดับตำบลในการพัฒนา
 สั ง เ ส ริ ม แ ล ะ ส นั บ ส ุ น ุ ก ำ ร คี ก ษ ำ ชุ ม ช น
 และเพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับโครงสร้างการจัดการศึกษาชุมชน ผลการวิจัยพบว่า
 ก ำ ร ใ ห้ ค ว ำ ม ร ู้ กั ย วั ก ั บ โ ป ร แ ก ร ม ก ำ ร คี ก ษ ำ
 และการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ชุมชนมีความสัมพันธ์กับความพร้อมและความสามารถในการจัดการ
 ศึกษาชุมชน

เกย์ตัน (Gayton 1999 : บทคัดย่อ)

ได้ศึกษาเรื่องระหว่างการบริหารของครูเกี่ยวกับสภาพในโรงเรียนและระดับการประกันคุณภาพการศึกษา
 ของโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐเวอร์จิเนียตะวันตก มีความเกี่ยวข้องกันหรือไม่
 วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้ก็เพื่อพิจารณาถ้ามีความสำคัญของความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการบริหาร
 บัญของครูซึ่งวัดโดยใช้ CFK School Climate Profile ตัวอย่างประกอบด้วยโรงเรียน 100 แห่ง
 โดยการสุ่มตัวอย่าง โรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกแล้ว 53 แห่ง
 ซึ่งได้รับการประกันคุณภาพแล้ว และอีก 47 แห่ง ที่ยังไม่ได้รับการประกันคุณภาพ ในปี 1998
 ระดับการตอบสนองคือ 65% จากการใช้ที่ทดสอบที่ได้ผลระดับอัลฟา .05
 ค้นพบว่าระดับร้อยละของนักเรียนที่ได้รับอาหารฟรีหรือลดราคาระหว่าง 11% - 99%
 มากกว่าโรงเรียนที่ยังไม่ได้รับการประกันคุณภาพทั้งหมด (97%)
 เทียบกับโรงเรียนที่ได้รับการประกันคุณภาพทั้งหมด (54%)

การเข้าสมัครเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้นจาก 68 คน เป็น 950 คน ในโรงเรียนที่ได้รับการประกันการศึกษา ต่างจากโรงเรียนที่ไม่ได้รับการประกันคุณภาพ (215 คน) ในโรงเรียนที่ได้รับการประกันคุณภาพคนทำงานมีขวัญและกำลังใจดีกว่า ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับผลความสำเร็จของนักเรียน ขณะที่โรงเรียนที่ยังไม่ได้รับการประกันคุณภาพมีขวัญและกำลังใจน้อยกว่า

บั๊ก (Bugg. 2000 : Abstract)

ได้ศึกษาการประกันคุณภาพและแผนพัฒนาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในรัฐอิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา การวิจัยเป็นการตรวจสอบวิเคราะห์ประสิทธิผลของคณะกรรมการการประกันคุณภาพการศึกษาและวางแผนพัฒนาของ รัฐ อิลลินอยส์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการพัฒนาระบบการเปลี่ยนแปลงระบบในโรงเรียนมัธยมของรัฐเป็นการศึกษา การตัดสินใจขอบเขตของโรงเรียน 2 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1)

ก่อนที่จะมีการประกันคุณภาพและการวางแผนพัฒนาโรงเรียนทั้งสองโรงเรียนไม่มีโครงสร้างอย่างเป็นทางการในการพัฒนาปรับปรุงโรงเรียน

2)

โรงเรียนในชนบทสามารถใช้ประโยชน์จากกระบวนการประกันคุณภาพให้เป็นตัวกระตุ้นในการพัฒนาโครงสร้างการพัฒนาโรงเรียนอย่างมีรูปแบบ แต่โรงเรียนในเมืองไม่สามารถประสบผลสำเร็จตามขั้นตอนได้

3) ผลกระทบทางบวกของการประกันคุณภาพ คือเทคนิคการสอนที่ใช้ประโยชน์ได้ทั้งสองโรงเรียน

4) การประกันคุณภาพจะประสบผลสำเร็จในการชี้แนะประเด็นในการพัฒนา

5) กรอบของการประกันคุณภาพ มีศักยภาพที่จะช่วยเหลือโรงเรียนที่จะยึดเป็นแบบอย่างในการพัฒนา เช่น ภาวะผู้นำและทรัพยากรด้านการเงิน กระบวนการนี้ไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

ฟลอยท์ (Floit. 2000)

ได้ศึกษาผลกระทบของรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกต่อโรงเรียนในมลรัฐอิลลินอยส์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการทบทวนการดำเนินงานจากภายนอกจะมีส่วนช่วยให้กระบวนการพัฒนาโรงเรียนแบบบูรณาการและการดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องหรือไม่ โดยที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากรายงานการประเมินภายนอก และรายงานข้อเสนอแนะจากโรงเรียนที่ได้รับการประเมิน ผลวิจัยพบว่า รายงานการประเมินภายนอกและรายงานข้อคิดเห็นจากโรงเรียนที่ถูกประเมินอาจไม่มีส่วนช่วยยกกระบวนการพัฒนาโรงเรียนแบบบูรณาการอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาหลายอย่างยังไม่ต่อเนื่อง

คอสเตอร์ (Coster. 2000 : บทคัดย่อ)

ได้ศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีผลต่อการบูรณาการในพื้นที่ห่างไกล พบว่าการบูรณาการเอาเทคโนโลยีเข้าสนับสนุนการประกันคุณภาพในโรงเรียนก่อให้เกิดความร่วมมือและร่วมกันทำงานในโรงเรียนห่างไกลมากขึ้นคณะกรรมการและผู้บริหารโรงเรียนมีความร่วมมือกันในการแสวงหาการประกันคุณภาพ

ชฟเฟิลบาร์เกอร์ (Shufflebarger. 2002 : บทคัดย่อ)

ได้ศึกษาการรับรู้ของชมรมครูผู้ปกครองต่อมาตรฐานการประกันคุณภาพโรงเรียนของรัฐ พบว่าการประกันคุณภาพมาตรฐานของรัฐทำให้เกิดแรงผลักดันให้โรงเรียนมีการพัฒนาออกแบบหลักสูตรของตนเอง ทำให้ครูและผู้บริหารเกิดความเครียดสนับสนุนให้ครูใหญ่เน้นไปที่การปรับปรุงการสอนมากขึ้น

เบ็ค (Beck. 2002 : บทคัดย่อ)

ได้ศึกษาความสัมพันธ์ผลของการรับรองมาตรฐานของแผนการศึกษาที่มีต่อคะแนนสอบและการยอมรับของนักศึกษาที่มีต่อการรับรองมาตรฐานในรัฐไวโอมิง พบว่ามีความสัมพันธ์กันระหว่างปีที่มีการรับรองมาตรฐานการศึกษาและผลการเรียนมีความแตกต่างจากเดิม ขณะที่ครูและผู้บริหารมีความเห็นในทางบวกต่อคำถามของคณะประเมินผล การสำรวจของนักศึกษาพบว่า การนำเอามาตรฐานในโรงเรียนของรัฐไปใช้ยังไม่มีการประยุกต์ใช้ทั้งหมด

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พอสรุปได้ว่า ความพร้อมของการดำเนินงานในด้านต่างๆ ของสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารจัดการ และด้านปัจจัยต่างๆ โดยภาพรวมสถานศึกษาหลายแห่งมีความพร้อมในการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และยังประสบปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนซึ่งส่วนใหญขาดการวางแผนงานและโครงการ ตลอดจนการประเมินผลติดตามผลการปฏิบัติงาน บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในแผนการดำเนินงาน การดำเนินงานของสถานศึกษายังไม่เป็นไปตามแผนงานที่สถานศึกษากำหนดไว้ ดังนั้นการที่จะพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในสถานศึกษาต่างๆ ให้มีความพร้อมและได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษานั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้ามามีบทบาทในการช่วยแนะนำเพื่อให้เกิดการปรับปรุงแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง และเร่งด่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาควรมีการวางแผนและเตรียมพร้อมในการดำเนินการภายในสถานศึกษา เพื่อรองรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพภายนอก

โดยดำเนินการอย่างเป็นระบบทุกฝ่าย ซึ่งเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้เข้ามามีส่วนในการดำเนินงาน อาทิ การเตรียมความพร้อมของบุคลากร เพื่อสร้างให้เกิดความตระหนัก ความเข้าใจ ความจำเป็นที่มีต่อการพัฒนาและยกระดับคุณภาพของผู้เรียนและสถานศึกษาและมีการจัดเตรียมเอกสาร หลักฐาน แบบรายงานผล วางระบบการตรวจสอบติดตาม เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาไว้รองรับการประเมินคุณภาพจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ ปีการศึกษา 2549 จำนวน 13 โรงเรียน ซึ่งเป็นผู้บริหาร 35 คน เป็นครู 456 คน รวมทั้งสิ้น 491 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ ปีการศึกษา 2549 จำนวน 13 โรงเรียน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการแบบเจาะจง (Purposing Simpling) เลือกผู้บริหารสถานศึกษาที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวนทั้งหมด 13 คน สำหรับครูผู้สอนมีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie ; & Morgan. 1970 : 608) ได้จำนวนครู 210 คน แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยใช้โรงเรียนเป็นชั้นในการสุ่มตามสัดส่วนของประชากร ด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากการจับฉลากประชากรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูผู้สอนทั้งสิ้นจำนวน 223 คน (ดังปรากฏในตาราง 2)

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขนาด โรงเรียน	โรงเรียน	ประชากร (คน)		กลุ่มตัวอย่าง (คน)	
		ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน
ใหญ่	1. โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม	5	102	1	47
	2. โรงเรียนวัดนิมมานรดี	5	111	1	51
	3. โรงเรียนวัดอ่างแก้ว	4	60	1	28
กลาง	4. โรงเรียนวัดชัยฉิมพลี	3	30	1	14
	5. โรงเรียนวัดมะพร้าวเตี้ย	2	23	1	10
	6. โรงเรียนวัดทองศาลางาม	2	22	1	10
	7. โรงเรียนวัดกำแพง	2	21	1	10
	8. โรงเรียนวัดวิจิตรการนิมิตร	2	17	1	8
เล็ก	9. โรงเรียนวัดประดู่	2	17	1	8
	10. โรงเรียนวัดโตนด	2	16	1	7
	11. โรงเรียนวัดโคกนอน	2	15	1	7
	12. โรงเรียนบางจาก	2	12	1	5
	13. โรงเรียนวัดตะล่อม	2	10	1	5
		35	456	13	210
รวม		491		223	

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอก ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย สถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ ใน 4 ด้าน คือ การเตรียมบุคลากร การสร้างความเข้าใจ การเตรียมเอกสาร หลักฐาน แบบรายงานผล

และการประสานงานกับองค์กรภายนอก มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลโดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และ ผลงาน การวิจัย แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนประถมศึกษา แล้วนำมาประมวลเป็นกรอบแนวคิดสร้างนิยามศัพท์ในการวิจัย

2. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดและนิยามศัพท์ที่กำหนดและนำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงทางเนื้อหา (Content Validity) และนำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC : Item – Objective Congruence)

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูโรงเรียนประทุมสุรธรณ์ เขตบางแค กรุงเทพมหานครซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach. 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .9471 และมีค่าความเชื่อมั่นในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการเตรียมบุคลากร	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8982
ด้านการสร้างความเข้าใจ	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8568
ด้านการเตรียมเอกสาร หลักฐาน แบบรายงานผล	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9458
ด้านการประสานงานกับองค์กรภายนอก	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9442

6. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถาม เพื่อนำไปดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ขอนหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 13 โรงเรียน ในการเก็บข้อมูลจากครูในโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ติดต่อประสานงานกับผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขออนุญาตให้ครูตอบแบบสอบถาม

4.3 ผู้วิจัยกำหนดนัดหมายวัน เวลา พร้อมทั้งขอรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเองจำนวน 223 ฉบับ ซึ่งได้รับแบบสอบถามคืนที่สมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ได้จำนวน 223 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

5.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์

5.2 ใส่รหัสลงในแบบสอบถามพร้อมทั้งให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

ระดับปฏิบัติ มากที่สุด หมายถึง ระดับความพร้อมมากที่สุด ให้ 5 คะแนน

ระดับปฏิบัติ มาก หมายถึง ระดับความพร้อมมาก ให้ 4 คะแนน

ระดับปฏิบัติ ปานกลาง หมายถึง ระดับความพร้อมปานกลาง ให้ 3 คะแนน

ระดับปฏิบัติ น้อย หมายถึง ระดับความพร้อมน้อย ให้ 2 คะแนน

ระดับปฏิบัติ น้อยที่สุด หมายถึง ระดับความพร้อมน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การแปลคะแนน (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง ระดับความพร้อมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง ระดับความพร้อมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง ระดับความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ระดับความพร้อมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง ระดับความพร้อมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพ
และขนาดของโรงเรียนด้วยการหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก
ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ
ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. เปรียบเทียบความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก
ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ จำแนกตามสถานภาพ
โดยใช้สถิติ t-test เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม ที่อิสระจากกัน
4. เปรียบเทียบความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก
ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ
จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of
Variance) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 3 กลุ่ม
และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธี LSD
(Fisher's Least Significant Difference)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

6.1.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC:Item-Objective Congruence)

6.1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา

(α -Coefficient) ของครอนบัค

6.2 สถิติพื้นฐาน

6.2.1 ค่าร้อยละ

6.2.2 ค่าเฉลี่ย

6.2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.3 สถิติทดสอบสมมติฐาน

6 . 2 . 3

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม จำแนกตามตัวแปรสถานภาพ โดยใช้การทดสอบที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน (Independent sample)

6 . 2 . 4

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance)

และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธี LSD (Fisher's Least Significant Difference)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ เพื่อให้การนำเสนอเป็นไปตามลำดับขั้นตอนผู้วิจัยจึงได้กำหนดหัวข้อไว้ดังนี้คือ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการอ่านผลวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์การแจกแจงแบบที (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์การแจกแจงแบบเอฟ (F-distribution)
df	แทน	ชั้นแห่งความอิสระ (Degree of freedom)
SS	แทน	ผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean of square)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 3 บุคลากรในโรงเรียนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ จำนวน 223 คน มีสถานภาพเป็นผู้บริหารจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 5.83 ครูผู้สอนจำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 94.17 สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 17.04 เป็นโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 25.56 และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 57.40

ด อ น ที่ 2

ผลการวิเคราะห์ความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ เป็นรายด้าน และโดยรวม โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ จำแนกเป็นโดยรวมและรายด้าน

การประเมินคุณภาพภายนอก	ระดับความพร้อม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการเตรียมบุคลากร	4.17	.47	มาก
ด้านการสร้างความเข้าใจ	4.12	.56	มาก
ด้านการเตรียมเอกสาร หลักฐาน แบบรายงานผล	4.23	.55	มาก
ด้านการประสานงานกับองค์กรภายนอก	3.98	.72	มาก
โดยรวม	4.13	.48	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 4 พบว่า ความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ มีความพร้อมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมบุคลากร ด้านการสร้างความเข้าใจ ด้านการเตรียมเอกสาร หลักฐาน แบบ รายงาน ผล และ ด้าน การ ประสานงาน กับ องค์กร ภาย นอก ทุกด้านมีความพร้อมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.98 - 4.23$)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก
ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ เป็นรายด้าน
และโดยรวม จำแนกตามสถานภาพ และขนาดของโรงเรียน ผลปรากฏดังตาราง 5-10

ตาราง 5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก
จำแนกตามสถานภาพที่เป็นผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ โดยรวมและรายด้าน

การประเมินคุณภาพภายนอก	สถานภาพ	$\bar{X}$	S.D.	t
การเตรียมบุคลากร	ผู้บริหาร	4.52	.36	2.74*
	ครูผู้สอน	4.15	.47	
ด้านการสร้างความเข้าใจ	ผู้บริหาร	4.50	.41	2.56*
	ครูผู้สอน	4.10	.56	
ด้านการเตรียมเอกสาร หลักฐาน แบบรายงานผล	ผู้บริหาร	4.49	.49	1.76
	ครูผู้สอน	4.21	.55	
ด้านการประสานงานกับ องค์กรภายนอก	ผู้บริหาร	3.80	1.23	.95
	ครูผู้สอน	3.99	.68	
โดยรวม	ผู้บริหาร	4.33	.47	1.56
	ครูผู้สอน	4.11	.48	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 5 พบว่า ความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก
ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ

จำแนกตามสถานภาพที่เป็นผู้บริหารและครูผู้สอนมีความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้าน การเตรียมบุคลากร และ ด้าน การสร้างความเข้าใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอกมากกว่าครูผู้สอนสำหรับความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอกด้านอื่นๆ พบว่าไม่แตกต่าง

ตาราง 6
การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนทางเดียวของความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

การประเมินคุณภาพภายนอก	ความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการเตรียมบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	2	5.59	2.80	13.84**
	ภายในกลุ่ม	220	44.44	.20	
	รวม	222	50.04		
ด้านการสร้างความเข้าใจ	ระหว่างกลุ่ม	2	4.62	2.31	7.91**
	ภายในกลุ่ม	220	64.21	.29	
	รวม	222	68.83		
ด้านการเตรียมเอกสารหลักฐาน แบบรายงานผล	ระหว่างกลุ่ม	2	5.91	2.96	10.54**
	ภายในกลุ่ม	220	61.70	.28	
	รวม	222	67.61		
ด้านการประสานงานกับองค์กรภายนอก	ระหว่างกลุ่ม	2	2.33	1.17	2.24
	ภายในกลุ่ม	220	114.31	.52	
	รวม	222	116.64		
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	4.40	2.20	10.41**
	ภายในกลุ่ม	220	46.47	.21	
	รวม	222	50.87		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 6 พบว่า ความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ จำแนกตามขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านการเตรียมบุคลากร ด้านการสร้างความรู้เข้าใจ และด้านการเตรียมเอกสาร หลักฐานแบบรายงานผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ผลแสดงตามตาราง 7-10

ตารางที่ 7

เปรียบเทียบเป็นรายคู่ของความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกด้านการเตรียมบุคลากร

ขนาดโรงเรียน	$\bar{X}$	เล็ก	ปานกลาง	ใหญ่
เล็ก	3.94	-	.20	.47**
ปานกลาง	4.14		-	.27**
ใหญ่	4.41			-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 7 พบว่า ความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ โรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอกด้านการเตรียมบุคลากรมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 8

เปรียบเทียบเป็นรายคู่ของความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกด้านการสร้างความรู้เข้าใจ

ขนาดโรงเรียน	$\bar{X}$	เล็ก	ปานกลาง	ใหญ่
เล็ก	3.91	-	.18	.43**
ปานกลาง	4.09		-	.25**
ใหญ่	4.34			-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 10 พบว่า ความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ โรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอกด้านการสร้างความเข้าใจมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด ร ำ ง 9
เปรียบเทียบเป็นรายคู่ของความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกด้านการเตรียมเอกสารหลักฐาน แบบรายงานผล

ขนาดโรงเรียน	$\bar{X}$	เล็ก	ปานกลาง	ใหญ่
เล็ก	4.03	-	.14	.46**
ปานกลาง	4.17		-	.32**
ใหญ่	4.49			-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 9 พบว่า ความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ โรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอกด้านการเตรียมเอกสารหลักฐาน แบบรายงานผลมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 10 เปรียบเทียบเป็นรายคู่ของความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกโดยรวม

ขนาดโรงเรียน	$\bar{X}$	เล็ก	ปานกลาง	ใหญ่
เล็ก	3.92	-	.17	.42**
ปานกลาง	4.09		-	.25**
ใหญ่	4.34			-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 10 พบว่า ความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ โรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอกมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ สรุปได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ ใน 4 ด้าน ได้แก่ การเตรียมบุคลากร การสร้างความเข้าใจ การเตรียมเอกสาร หลักฐาน แบบรายงานผล และการประสานงานกับองค์กรภายนอก
2. เพื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ จำแนกตามสถานภาพ และขนาดของโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นผู้บริหาร และครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ ปีการศึกษา 2549 จากโรงเรียนจำนวน 13 โรงเรียน ผู้วิจัยจะจงเลือกผู้บริหารสถานศึกษาที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ ผู้ อำนวยการ สถาน ศึกษา ทั้งหมด 13 คน ส่วนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูด้วยการกำหนดขนาดของตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie ; & Morgan. 1970 : 608) แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยใช้โรงเรียนเป็นชั้นในการสุ่มตามสัดส่วนของประชากร ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนจำนวน 210 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 223 คน ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยประสานงานกับผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อให้ครูตอบแบบสอบถาม และขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จำนวน 223 ฉบับ ซึ่งได้รับแบบสอบถามคืนที่สมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ได้จำนวน 223 ฉบับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ ผู้วิจัยสรุปข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิจัยดังนี้

1. ความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ มีความพร้อมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมบุคลากร ด้านการสร้างความเข้าใจ ด้านการเตรียมเอกสาร หลักฐาน แบบรายงานผล และด้านการประสานงานกับองค์กรภายนอก ทุกด้านมีความพร้อมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.98 - 4.23$)

2. ความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ จำแนกตามสถานภาพที่เป็นผู้บริหารและครูผู้สอนมีความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านการเตรียมบุคลากร และด้านการสร้างความเข้าใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอกมากกว่าครูสำหรับความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอกด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

3. ความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ ของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านการเตรียมบุคลากร ด้านการสร้างความเข้าใจ และด้านการเตรียมเอกสาร หลักฐาน แบบรายงานผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกด้านการเตรียมบุคลากร พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอกด้านการเตรียมบุคลากร มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกด้านการสร้างความเข้าใจ พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอกด้านการสร้างความเข้าใจ มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกด้านการเตรียมเอกสาร หลักฐาน
แบบบรรยายงาน ผล พบว่า
โรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอกด้านการเตรียมเอกสาร
หลักฐาน แบบบรรยายงาน ผล
มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกโดยรวม พบว่า
โรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอก
มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก
ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ
ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและอภิปรายข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิจัยดังนี้

1. การศึกษาความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกใน 4 ด้าน คือ
ด้านการเตรียมบุคลากร ด้านการสร้างความเข้าใจ ด้านการเตรียมเอกสาร หลักฐาน
แบบรายงานผล และด้านการประสานงานกับองค์กรภายนอก ผลการวิจัยพบว่า
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ
มีความพร้อมโดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก
ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของกรุงเทพมหานคร
มีหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในการดำเนินงาน 3 กระบวนการ ได้แก่ การควบคุมการศึกษา
การตรวจสอบ ทบทวน ปรับปรุงคุณภาพการศึกษา
ให้โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครทุกโรงเรียนมีบทบาทและหน้าที่ในการจัดทำมาตรฐานการศึกษา
ของโรงเรียน จัดทำธรรมนูญโรงเรียน ทำแผนพัฒนาการศึกษาประจำปีของโรงเรียน
ส่งเสริมให้โรงเรียนดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่มาตรฐานแล้ว ตรวจสอบ ทบทวน
เพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาด้วยการประเมินตนเอง
จัดให้มีการประเมินตนเองให้โรงเรียนรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประจำปี
เสนอต่อสำนักงานเขต / กลุ่มสำนักงานเขต และสาธารณชน
ส่งเสริมให้โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครรับการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาจากสำ
นักงานเขตและรับการประเมินคุณภาพการศึกษาจากกรุงเทพมหานคร
โดยสำนักการศึกษาให้โรงเรียนรักษาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน
เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาจากภายนอก ตามมาตรา 49
ให้สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา
มีฐานะเป็นองค์กรมหาชน ทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์

วิธีการประเมินคุณภาพภายนอกและทำการประเมินผลการจัดการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2542) ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วราภรณ์ ไชย (2545 : บทคัดย่อ) ที่ ได้ ศึกษา ค ว า ม รู้ ค ว า ม เข้า ใจ และการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตจอมทอง สังกัดการศึกษากรุงเทพมหานคร พบ ครูมีความรู้ความเข้าใจตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของเฉลิม คำพิมพา และคณะ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพร้อมที่จะรับการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย พบว่า มีความพร้อมที่จะรับการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คุณ พุดซ้อน (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาต่อการประเมินคุณภาพภายนอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาต่อการประเมินคุณภาพภายนอกอยู่ในระดับมากเช่นกัน

2

ผลการเปรียบเทียบความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกของผู้บริหารและครูผู้สอน พบว่า มีความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกด้านการเตรียมบุคลากร ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอกสูงกว่าครูผู้สอน ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่สร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรทั้งในและนอกโรงเรียน ซึ่งได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรท้องถิ่น และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับจัดการศึกษา เพื่อให้เห็นความสำคัญของการประเมินภายนอก ให้ความรู้ ความเข้าใจในสาระ วิธีการประเมิน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน การจัดทำเอกสาร หลักฐาน ตลอดจนการนำเสนอผลงานในหน้าที่ของตน มีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกันกับคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา การวางแผนการดำเนินงาน การกำหนดบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การจัดเตรียมเอกสาร หลักฐานที่จำเป็นและสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ มีการกำหนดรูปแบบและสื่อในการนำเสนอ โดยชี้แจงให้บุคลากรในสถานศึกษาเห็นความสำคัญ ความจำเป็นของการประเมินจากองค์กรภายนอก และประโยชน์ที่สถานศึกษาจะได้รับเมื่อผ่านการประเมินจากองค์กรภายนอก

จึงทำให้ผู้บริหารมีความเข้าใจและมีความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอกมากกว่าครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัชฎ์ลักษณ์ น้อมนิล (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพบว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการดำเนินการประกันคุณภาพเพื่อขอรับรองมาตรฐานคุณภาพอยู่ในระดับมากกว่าครูผู้สอน กรมสามัญศึกษา (วาณี ธรรมสุริยะ. 2545 . 81-82 ; อ้างอิงจาก กรม ส ำ ม ั ย ู ตี ก ษ า . 2 5 4 3 ก .) พ บ ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษามากกว่าครูผู้สอน และ คุณ พุดช้อน (2548 : 74) พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อการประเมินคุณภาพภายนอกดีกว่าครูผู้สอน เพราะผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่กำหนดผู้รับผิดชอบ กำหนดนโยบายในการดำเนินงาน กำหนด เป้าหมาย กำหนดมาตรฐาน ตัวชี้วัด การประชุมชี้แจง และวิธีการประสานงานกับหน่วยงานอื่น การจัดทำคู่มือเกี่ยวกับการดำเนินงาน การ ติด ต ำ ม ค ว ำ ม ก ำ ว ห ้ ำ และนำผลการประเมินคุณภาพมาพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพการศึกษา จึงทำให้ผู้บริหารมีความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอกมากกว่าครูผู้สอน

3. ผลการเปรียบเทียบความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ มีความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอกด้านการเตรียมบุคลากร ด้านการสร้าง ความเข้าใจ ด้านการเตรียมเอกสาร หลักฐาน แบบรายงานผล และโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ . 0 1 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอก มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนขนาดใหญ่เป็นโรงเรียนที่มีผู้สนใจและจับตามองเป็นอย่างมาก เป็นโรงเรียนที่ผู้ปกครองศรัทธาและให้ความไว้วางใจในการส่งบุตรหลานมาเรียน ดังนั้นทางโรงเรียนจึงต้องรักษาระดับมาตรฐานที่ดีของโรงเรียนไว้ และพร้อมที่จะพัฒนาในส่วนที่ยังไม่ดีพอ ซึ่งการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา เป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศอย่างต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่ความมีมาตรฐานทางการศึกษาและเป็นที่ยอมรับในระดับสากลต่อไป (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน). 2547 : 15) และเป็น การเพิ่มความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษาว่าสถานศึกษาได้จัดการศึกษามุ่งสู่คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา โดยเริ่มจากด้านการเตรียมบุคลากร มีการส่งเสริมให้ครู นักเรียน กรรมการสถานศึกษา และชุมชน ได้ตระหนักถึง ความสำคัญของการเข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอก โดยผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่ได้มีการจัดอบรมอย่างต่อเนื่องโดยเชิญวิทยากรที่มีค

ามรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินภายนอกมาชี้แจงให้ความรู้แก่บุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับวิธีการประเมินขององค์กรภายนอก นอกจากนี้ยังนำบุคลากรในโรงเรียนเยี่ยมชม ดูงาน ใน สถาน ศึกษา ที่ เคย ผ่าน การ ประเมิน จาก องค์กร ภายนอก เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดีเกี่ยวกับการประเมินภายนอก ทำให้บุคลากรเห็นความสำคัญ ความ จำ เป็น ของ การ ประเมิน จาก องค์กร ภายนอก และประโยชน์ที่สถานศึกษาจะได้รับเมื่อผ่านการประเมินจากองค์กรภายนอก นอกจากนี้เตรียมบุคลากรและสร้างความเข้าใจในเรื่องของการประเมินคุณภาพภายนอกแล้วก็ยังต้องให้ ความ สำคัญ กับ รูปแบบ การ ประเมิน การ จัด ทำ เอกสาร และร่วมกันวางแผนกับคณะครูเพื่อเตรียมรับการประเมินภายนอก ในด้านครูก็ช่วยกันจัดเตรียมอุปกรณ์ สื่อในการนำเสนอ และเรียบเรียงข้อมูล เอกสาร หลักฐานต่าง ๆ ที่ตนเองรับผิดชอบให้มีความเป็นปัจจุบัน ถูกต้องชัดเจน ด้านนักเรียนก็ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอนของทางโรงเรียน ด้านกรรมการสถานศึกษาก็ร่วมกันวางแผนและเสนอแนะข้อมูลในการปฏิบัติงานแก่สถานศึกษา ในด้านของชุมชนต้องให้ความร่วมมือ สนับสนุน ในการวางแผนจัดการศึกษา ปรับปรุงแก้ไข ช่วยเหลือ โรงเรียน ให้ ผ่าน เกณฑ์ การ ประเมิน นอกจากนี้ยังมีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอกตามขั้นตอนที่ทาง สมศ. ได้กำหนดเป็นกรอบสำหรับวางแผนในการตรวจเยี่ยม มีการกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนเพื่อก่อให้เกิดความมั่นใจว่าสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ ในด้านของเอกสารหลักฐาน และแบบรายงานผล มีการจัดเตรียมเพื่อรองรับการประเมินจากองค์กรภายนอกไว้อย่างชัดเจน ซึ่งเป็นหลักฐานสำคัญในการแสดงความก้าวหน้าในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป สอดคล้องกับรายงานของกรมสามัญศึกษา (2543 : 83) ที่ว่า การเตรียมรองรับการประเมินจากองค์กรภายนอกที่ดีต้องพร้อมด้วยเอกสาร หลักฐาน และ แบบ รายงาน ผล การ ดำเนินงาน เพราะจะเป็นหลักฐานและร่องรอยที่สำคัญในการแสดงความก้าวหน้าหรือผลสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วราภรณ์ ทูรินไชสง (2545 : 187) ซึ่งพบว่า ครูโรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก อย่างไรก็ตาม มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้นประกอบกับความพร้อมในด้านบุคลากรทุกคนที่ร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาโรงเรียนให้ เป็น ที่ ยอมรับ อย่าง ยั่งยืน จึงทำให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีความตื่นตัวเป็นพลังสำคัญในการร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษา อย่าง ต่อ เนื่อง จึง ทำให้ โรงเรียน ขนาด ใหญ่ มีความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอกได้ดีกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. เนื่องจากผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกใน 4 ด้าน คือ ด้านการเตรียมบุคลากร ด้านการสร้างความเข้าใจ ด้านการเตรียมเอกสาร หลักฐาน แบบรายงานผล และด้านการประสานงานกับองค์กรภายนอก มีความพร้อมโดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับดีมาก ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกควรให้ความสำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริหารและครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอก

2. ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องควรมีมาตรการในการที่จะส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดให้มีความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก

3. ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องควรสนับสนุนโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก ให้เกิดความตระหนักเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการประเมินคุณภาพภายนอก เพื่อให้เกิดความพร้อมมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยโดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมทุกกลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายนอก เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน โดยให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการทำวิจัย เพื่อปรับปรุงระบบการประเมินคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และเป็นการยกระดับมาตรฐานคุณภาพของโรงเรียนให้สูงขึ้น

2. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นต่อมาตรฐาน และตัวบ่งชี้วัดคุณภาพการศึกษาตามที่ สมศ. กำหนดในรอบที่สอง ว่ามีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือได้หรือไม่อย่างไร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมสามัญศึกษา. (2543ก).

การนิเทศเพื่อการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). การประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2545 พร้อมกฎหมายที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

เกษมา วรวรรณ ณ อยู่ธยา. (2541 , กันยายน). การประกันคุณภาพการศึกษาการปฏิรูปการศึกษา
1(1) : 16–18.

กาญจนา ศรีทอง. (2547).

ตัวแปรที่สัมพันธ์กับความพร้อมของผู้บริหารในการประเมินคุณภาพภายใน
เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม.มหานคร
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ปริญญาโท กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

คุณ พุดซ้อน. (2548).

การศึกษาความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาต่อการประเมินคุณภาพภายนอก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2. สารนิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร .

จรัญ ดีงาม. (2546). การศึกษาความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ จังหวัดปทุมธานี. สารนิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

เฉลิม คำพิมพ์. (2542).

ศึกษาความพร้อมที่จะรับการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา
ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).

พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ชัชวาล ป้อมไชยา. (2542). การดำเนินงานบริหารระบบคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญ จังหวัดสกลนคร. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2544). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ :
เทพนิมิตการพิมพ์.

ดวงดาว ทองผ่อง. (2545). สภาพปัญหาการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.
(บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

ทองสุข แสงกล้า. (2546). สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา
เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(หลักสูตรและการสอน). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

ธนาภรณ์ สีดอกพุด. (2543).
การศึกษาความพร้อมเพื่อรับการประกันคุณภาพการศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้
สอนในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(บริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.

บรรจบ จันท์เจริญ. (2542).
ความพร้อมในการบริหารจัดการของผู้บริหารระบบบำบัดน้ำเสียในโรงพยาบาลชุมชน.
วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

ประทุมทิพย์ ศรีเมือง. (2546).
การศึกษาสภาพการดำเนินงานและปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาศูนย์การ
ศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พัชรินทร์ ปิ่นบัณฑิตทรัพย์. (2543). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการควบคุมคุณภาพ
การปฏิบัติการพยาบาล : กรณีศึกษาพยาบาลชุมชน จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ วท.ม.
(สาธารณสุขศาสตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

พิเชษฐ์ ศรีหนาด. (2543).

การศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
ในเขตพนมรุ้ง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). ขอนแก่น :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

พิศาล แก้วลา. (2544). การดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพในโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.

(บริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2547, มกราคม-มิถุนายน).

“การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : ปัญหาที่ต้องแก้ไข”.

วารสารบริหารการศึกษา มศว. 3 (7) : 11-18.

ลักขยา ภัทรนาวิก. (2547). ปัญหาและข้อเสนอแนะและการดำเนินงาน

เพื่อการประกันคุณภาพภายนอกของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการ
ส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 3.

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา.

ถ่ายเอกสาร.

วรางคณา ทุรินไธสง. (2545).

การศึกษาความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมิน
คุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูโรงเรียนประถมศึกษา

สำนักงานเขตจอมทอง สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม

(การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ถ่ายเอกสาร.

วันเพ็ญ วรวงศ์พงศา. (2547).

ปัจจัยระดับครูและระดับผู้บริหารโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการ. ปรินิพนธ์

วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วาณี ธรรมสุริยะ. (2545).

บรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา.

รายงานการค้นคว้าอิสระ กศ.ม (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

วิชัย ตรีเล็ก. (2542).

ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบบริหาร

ISO 9000 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.

(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.

สังัด ปานแสงทินกร. (2546).

ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร :

กรณีศึกษา เขตบางขุนเทียน. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สมเกียรติ ยุติธรรม. (2541).

ความพร้อมของคณะกรรมการการบริหารส่วนตำบลต่อการแก้ปัญหาพิษ

ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สิ่งแวดล้อมศึกษา).

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

สมพงษ์ โศกเป็ย. (2544). การดำเนินการประกันคุณภาพภายนอกโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา).

ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

สร้อยตระกูล อรรถมานะ. (2541). พฤติกรรมองค์กร : ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สามัญศึกษา, กรม. (2542ก). การประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา เล่ม 1

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานและตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาใน

โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2542ข). การประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา เล่ม 2

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานและตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาใน

โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2542). การประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานและตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพ

การศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา.

สายพิณ อินสม. (2548). การศึกษาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนนานาชาติในกรุงเทพมหานคร.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541). การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2544). การเตรียมตัวของโรงเรียนเพื่อรองรับการประเมินภายนอก. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2548).
ผลงานการวิจัยด้านมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ :
สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- _____. (2548). มาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบสอง (พ.ศ. 2549-2553). กรุงเทพฯ :
สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สกศ.
โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด สหยาบล้อกและการพิมพ์.
- สิริลักษณ์ ค้อชากุล. (2544). การควบคุมคุณภาพการศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยการศึกษา). มหาสารคาม :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สุรพล ศรีประดับ. (2543).
การประเมินการบริหารโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). ขอนแก่น :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2543). บทสรุปรายงานการวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในสถาน
ศึกษา. กรุงเทพฯ : บางกอกบล๊อค.
- อรรถพร จินะวัฒน์. (2543, ตุลาคม-ธันวาคม). “ การประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยม
ศึกษา : ความคาดหวังและแนวดำเนินการ”. วารสารนิเทศการศึกษา. 1(3) : 15-7.
- อิทธิรงค์ ปานะถึก. (2549).
ตัวแปรที่สัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพของสถานศึกษาในเขตอำเภอเมือง
สระบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1. สารนิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร .
- อุทุมพร จามรมาร. (2541). เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการการประกันคุณภาพระดับ
อุดมศึกษา (Quality Assurance in Higher Education). กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- อุษณีย์ โพธิ์สุข ; และคณะ. (2544). สร้างสรรค์นักคิด :
คู่มือการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านทักษะความคิดระดับสูง.
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- Beck, Craig Henri. (2002). *The relationships among Department of Education accreditation results. Student test scores, and educators' perceptions of school accreditation in*

Wyoming. Retrieved April 30, 2006, from : <http://proquest.umi.com/pqdweb?index=0&did=726470851&SrchMode=1&si>.

Bugg, Ken Adrew. (2000). *Quality Assurance and Improvement. Planing in Illinois High schools*. Dissertation Thesis, Ph.D. (Educational Administration). Illiniois : The Illinios State University. 61(114). Retrieved April 30, 2006, from : <http://proquest.umi.com/pqdweb?index=0&did=726470851&SrchMode=1&si>.

Coster, Lan Philip David Adrian. (2000). *School accreditation : Towards an integrated Approach in remote districts*. Retrieved April 30, 2006, from : <http://proquest.umi.com/pqdweb?index=0&did=726470851&SrchMode=1&si>.

Floit, Daryl J. (2000). *"The Effect of the Quality Assurance External Review on Illinois school Reform"*. Dissertation, Ph.D. (Education Administration). Illinois : The Illinois State University. 61 (11A) Retrieved April 30, 2006, from : <http://proquest.umi.com/pqdweb?index=0&did=726470851&SrchMode=1&si>.

Gayton, Elaine Della Mea. (1999). *What is the relationship, if any, between the teacher perceived school climate and the state accreditation status of elementary schools in West Virginia?*. Dissertation Thesis. Ed.D. (Education, Administration). West Virginia : West Virginia University. Retrieved April 30, 2006, from : <http://proquest.umi.com/pqdweb?index=0&did=726470851&SrchMode=1&si>.

Krejice, Robert V. and Morgan, W. Darle. W. (1970. Autumn). "Determining Sample Size for Research Activities". *Educational and psychology Measurement*. 30 (3) : 607–610.

Lason, Rae Samuel. "A Delphi Study to Assess the Readiness and Capacity of a school District to Develop, Implement and Strengthen its Overall Community Education Program". *Dissertation Abstracts International*. Retrieved April 30, 2006, from : <http://proquest.umi.com/pqdweb?index=0&did=726470851&SrchMode=1&si>.

Shufflebarger, Ann Catherine. (2002). *Perceptions of parent teacher organization presidents regarding state atandards for accrediting schools*. Retrieved April 30, 2006, from : <http://proquest.umi.com/pqdweb?index=0&did=726470851&SrchMode=1&si>.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์	อาจารย์ประจำภาควิชาวัดผลและประเมินผล
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ	อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์	อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. นายโกมินทร์ สังคะนอง	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดนิมมานรดี
สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
5. นายอุดมศักดิ์ นาคี	ศึกษานิเทศก์
สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ข
ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

ตารางค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อคำถาม	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	IOC
1.	1	1	1	1	1	1
2.	1	1	1	1	1	1
3.	1	1	1	1	1	1
4.	1	1	1	1	1	1
5.	1	1	1	1	1	1
6.	1	1	1	1	1	1
7.	1	1	1	1	1	1
8.	1	1	1	1	1	1
9.	1	1	1	1	1	1
10.	1	1	1	1	1	1
11.	1	1	1	1	1	1
12.	-1	1	1	1	1	0.8
13.	1	1	1	1	1	1
14.	1	-1	-1	1	1	0.6
15.	1	-1	-1	1	1	0.6
16.	1	-1	-1	1	1	0.6
17.	1	-1	1	1	1	0.8
18.	1	1	1	1	1	1
19.	1	1	1	1	1	1
20.	1	1	1	1	1	1
21.	1	1	1	1	1	1
22.	1	1	1	1	1	1
23.	1	1	1	1	1	1
24.	1	1	1	1	1	1
25.	1	1	1	1	1	1
26.	1	1	1	1	1	1
27.	1	1	1	1	1	1
28.	1	1	-1	1	1	0.8
29.	1	1	1	1	1	1
30.	1	0	1	1	1	0.8

ตารางค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)

ข้อคำถาม	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	IOC
31.	1	1	1	1	1	1
32.	1	1	1	1	1	1
33.	1	1	1	1	1	1
34.	0	1	1	1	1	0.8
35.	1	1	1	1	1	1
36.	1	1	1	1	1	1
37.	1	1	1	1	1	1
38.	1	1	1	1	1	1
39.	1	1	1	1	1	1
40.	1	1	1	1	1	1
41.	1	1	1	1	1	1
42.	1	1	1	1	1	1
43.	-1	-1	1	1	1	0.6
44.	1	-1	1	1	1	0.8
45.	1	-1	1	1	1	0.8
46.	1	1	1	1	1	1

ภาคผนวก ค

ความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก rays ข้อ

ข้อที่	ความพร้อมในการประเมิน คุณภาพภายนอก	ระดับความพร้อม	
		$\bar{X}$	S.D.
1.	1. การเตรียมบุคลากร มีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	4.28	.58
2.	มีการจัดอบรมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานและตัวชี้วัดในการประเมินคุณภาพภายนอก	4.17	.67
3.	มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้บุคลากรในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างชัดเจน	4.31	.66
4.	มีการจัดเตรียมเอกสารเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอกให้บุคลากร	4.16	.67
5.	มีการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งบุคลากรให้รับผิดชอบ ทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานที่กำหนด	4.32	.73
6.	มีการจัดวางตัวบุคลากรเกี่ยวกับการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ	4.08	.78
7.	มีการสร้างความตระหนักให้บุคลากรคำนึงถึงเป้าหมายความสำเร็จของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	4.25	.68
8.	มีการจัดทำแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	4.21	.72
9.	ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการเตรียมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก	4.30	.75
10.	มีการให้ความรู้แก่บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพของสถานศึกษา	4.02	.75
11.	มีการให้ความรู้ผู้ปกครองให้ตระหนักถึงความจำเป็นที่โรงเรียนต้องดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	3.92	.77

ข้อที่	ความพร้อมในการประเมิน คุณภาพภายนอก	ระดับความพร้อม	
		$\bar{X}$	S.D.
12.	มีการให้ข้อมูลแก่คณะกรรมการสถานศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรองรับการประเมินจากภายนอก	4.06	.79
13.	2. ด้านการสร้างความเข้าใจ มีการสร้างความตระหนักให้ครูและบุคลากรรู้สึกว่าการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานตามปกติ	4.26	.73
14.	มีการใช้วิธีการที่หลากหลายในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมการเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพจากภายนอก	4.10	.77
15.	มีการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระของการประเมินคุณภาพให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันให้แก่บุคลากร	4.18	.75
16.	มีการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกี่ยวกับรูปแบบวิธีการช่วงเวลาของการประเมินคุณภาพภายนอกให้บุคลากร	4.08	.85
17.	มีการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของบุคลากร	4.15	.75
18.	มีการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการพัฒนาคูณภาพสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง (PDCA)	4.17	.77
19.	มีการสร้างความรู้ความเข้าใจกับบุคลากรให้เห็นความสำคัญของการทำงานประกันคุณภาพในทุกขั้นตอน	4.15	.81
20.	มีการประชาสัมพันธ์วิธีการรับการประเมินภายนอกแก่ผู้เกี่ยวข้องให้ทราบล่วงหน้า	4.09	.73

21.	มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด	4.06	.72
-----	---	------	-----

ข้อที่	ความพร้อมในการประเมิน คุณภาพภายนอก	ระดับความพร้อม	
		$\bar{X}$	S.D.
22.	มีการพัฒนาให้บุคลากรมีทักษะในการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด	4.03	.70
23.	มีการซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนการประกันคุณภาพของสถานศึกษา	4.09	.72
24.	มีการซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกจนเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน	4.10	.72
3. ด้านการเตรียมเอกสาร หลักฐาน แบบรายงานผล			
25.	มีการจัดทำธรรมนูญของโรงเรียน	4.16	.74
26.	มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาในทุกๆ ด้าน	4.29	.70
27.	มีการจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา	4.32	.75
28.	มีการจัดทำคู่มือครู ระเบียบ แนวปฏิบัติงานของบุคลากรเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อถือปฏิบัติ	4.29	.73
29.	องค์ประกอบของเอกสารรายงานผล การพัฒนาตนเองของสถานศึกษา (Self Assessment Report) ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ ผลการดำเนินงาน ครบถ้วน	4.25	.72
30.	มีการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองที่ครอบคลุมทุกตัวชี้วัด มีคุณภาพเป็นที่เชื่อถือได้	4.25	.70

31.	มีการกำหนดบุคลากรในการจัดเตรียมเอกสาร หลักฐานแบบรายงานผลครอบคลุมทุกมาตรฐาน และตัวชี้วัด	4.17	.72
-----	---	------	-----

ข้อที่	ความพร้อมในการประเมิน คุณภาพภายนอก	ระดับความพร้อม	
		$\bar{X}$	S.D.
32.	มีการจัดเตรียมหลักฐานเอกสารที่รองรับการ ประเมินคุณภาพภายนอกให้มีความถูกต้องเป็น ปัจจุบัน	4.21	.73
33.	มีการจัดเตรียมเอกสาร ข้อมูลพื้นฐานการศึกษาที่จำเป็นสอดคล้องกับ บริบทของสถานศึกษา	4.22	.67
34.	โรงเรียนได้จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศครอบ คลุมมาตรฐานและตัวชี้วัด	4.17	.78
35.	โรงเรียนมีการเสนอรายงานการประเมินตนเอง ต่อหน่วยงานต้นสังกัดภายในเวลาที่กำหนด	4.18	.79
36.	โรงเรียนมีการกำหนดวิธีการการนำเสนอเอกสาร หลักฐานการดำเนินการประกันคุณภาพให้ก บบุคลากร	4.20	.75
37.	4. ด้านการประสานงานกับองค์กรภายนอก มีการกำหนดบุคลากรให้รับผิดชอบใน การติดต่อประสานงานกับสำนักงานเขตการศึ กษาเพื่อขอรับการประเมินภายนอก	4.04	.83
38.	มีการติดต่อรับส่งข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินคุ ณภาพจาก สมศ.	3.92	.93
39.	มีการติดต่อรับส่งข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการ การประเมินคุณภาพจาก สมศ.	3.95	.89
40.	มีการเตรียมบุคลากรภายนอกโดยการประสาน งานกับนักเรียนสำหรับการให้ข้อมูลเชิงลึก	3.87	.87

41.	มีการเตรียมบุคลากรภายนอกโดยการประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนสำหรับการให้ข้อมูลเชิงลึก	3.84	.87
42.	มีการเตรียมบุคลากรภายนอกโดยการประสานงานกับคณะกรรมการสถานศึกษาสำหรับการให้ข้อมูลเชิงลึก	3.88	.87

ข้อที่	ความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก	ระดับความพร้อม	
		$\bar{X}$	S.D.
43.	มีการประชาสัมพันธ์ข่าวการรับการประเมินให้กับผู้ปกครองนักเรียนได้รับรู้	4.00	.91
44.	มีการประชาสัมพันธ์ข่าวการรับการประเมินให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาได้รับรู้	4.14	.85
45.	มีการแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับกำหนดการประเมินให้กับผู้ปกครองนักเรียน	3.89	.95
46.	มีการแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับกำหนดการประเมินให้กับคณะกรรมการสถานศึกษา	4.04	.90

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ศึกษาความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก ของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถามคือ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ

2. แบบสอบถามนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก
ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ

3. แบบสอบถามนี้มี 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก
ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ ใน 4 ด้าน คือ

- 1) การเตรียมบุคลากร
- 2) การสร้างความเข้าใจ
- 3) การเตรียมเอกสาร หลักฐาน แบบรายงานผล
- 4) การประสานงานกับองค์กรภายนอก

ผู้วิจัยหวังอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวสมปอง สมาน
 นิสิตปริญญาโทสาขาการบริหารการศึกษา
 ภาควิชาการบริหารการศึกษา
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. สถานภาพ

() ผู้บริหาร () ครูผู้สอน

2. ขนาดของโรงเรียน

() ขนาดเล็ก	มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 400 คน
() ขนาดกลาง	มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 401–800 คน
() ขนาดใหญ่	มีจำนวนนักเรียนมากกว่า 800 คนขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก ของโรงเรียนประถมศึกษา
 ศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ ปีการศึกษา 2549
 ใน 4 ด้าน คือ 1) การเตรียมบุคลากร
 2) การสร้างความเข้าใจ
 3) การเตรียมเอกสาร หลักฐาน แบบรายงานผล
 4) การประสานงานกับองค์กรภายนอก

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความเกี่ยวกับความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไปนี้
 แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหลังข้อความเพื่อแสดงว่าโรงเรียนของท่านมีการปฏิบัติ
 เพื่อให้มีความพร้อมในระดับใด

ข้อที่	ความพร้อมในการประเมิน คุณภาพภายนอก	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	1. การเตรียมบุคลากร มีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา					
2.	มีการจัดอบรมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานและตัวชี้วัดในการประเมินคุณภาพภายนอก					
3.	มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้บุคลากรในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างชัดเจน					
4.	มีการจัดเตรียมเอกสารเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอกให้บุคลากร					

5	มีการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งบุคลากรให้รับผิดชอบ ทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานที่กำหนด					
6.	มีการจัดวางตัวบุคลากรเกี่ยวกับการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ					

ข้อที่	ความพร้อมในการประเมิน คุณภาพภายนอก	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7.	มีการสร้างความตระหนักให้บุคลากรคำนึงถึงเป้าหมายความสำเร็จของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา					
8.	มีการจัดทำแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา					
9.	ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการเตรียมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก					
10.	มีการให้ความรู้แก่บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพของสถานศึกษา					
11.	มีการให้ความรู้ผู้ปกครองให้ตระหนักถึงความจำเป็นที่โรงเรียนต้องดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา					
12.	มีการให้ข้อมูลแก่คณะกรรมการสถานศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรองรับการประเมินจากภายนอก					
13.	2. ด้านการสร้างความเข้าใจ มีการสร้างความตระหนักให้ครูและบุคลากรรู้สึกว่าการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานตามปกติ					

14.	มีการใช้วิธีการที่หลากหลายในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมการเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพจากภายนอก					
15.	มีการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระของการประเมินคุณภาพให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันให้แก่บุคลากร					

ข้อที่	ความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
16.	มีการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกี่ยวกับรูปแบบวิธีการช่วงเวลาของการประเมินคุณภาพภายนอกให้แก่บุคลากร					
17.	มีการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของบุคลากร					
18.	มีการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการพัฒนาคูณภาพสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง (PDCA)					
19.	มีการสร้างความรู้ความเข้าใจกับบุคลากรให้เห็นความสำคัญของการทำงานประกันคุณภาพในทุกขั้นตอน					
20.	มีการประชาสัมพันธ์วิธีการรับการประเมินภายนอกแก่ผู้เกี่ยวข้องให้ทราบล่วงหน้า					
21.	มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด					
22.	มีการพัฒนาให้บุคลากรมีทักษะในการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด					
23.	มีการซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนการประกันคุณภาพของสถานศึกษา					

24.	มีการชักชวนความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกจนเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน					
25.	3. ด้านการเตรียมเอกสาร หลักฐาน แบบรายงานผล มีการจัดทำธรรมนูญของโรงเรียน					
26.	มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาในทุกๆ ด้าน					

ข้อที่	ความพร้อมในการประเมิน คุณภาพภายนอก	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
27.	มีการจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา					
28.	มีการจัดทำคู่มือครู ระเบียบ แนวปฏิบัติงานของบุคลากรเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อถือปฏิบัติ					
29.	องค์ประกอบของเอกสารรายงานผล การพัฒนาตนเองของสถานศึกษา (Self Assessment Report) ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ ผลการดำเนินงาน ครบถ้วน					
30.	มีการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองที่ครอบคลุมทุกตัวชี้วัด มีคุณภาพเป็นที่เชื่อถือได้					
31.	มีการกำหนดบุคลากรในการจัดเตรียมเอกสาร หลักฐานแบบรายงานผลครอบคลุมทุกมาตรฐาน และตัวชี้วัด					
32.	มีการจัดเตรียมหลักฐานเอกสารที่รองรับการประเมินคุณภาพภายนอกให้มีความถูกต้องเป็นปัจจุบัน					
33.	มีการจัดเตรียมเอกสาร ข้อมูลพื้นฐานการศึกษาที่จำเป็นสอดคล้องกับ บริบทของสถานศึกษา					

34.	โรงเรียนได้จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศครอบคลุมมาตรฐานและตัวชี้วัด					
35.	โรงเรียนมีการเสนอรายงานการประเมินตนเองต่อหน่วยงานต้นสังกัดภายในเวลาที่กำหนด					
36.	โรงเรียนมีการกำหนดวิธีการการนำเสนอเอกสารหลักฐานการดำเนินการประกันคุณภาพให้กับบุคลากร					

ข้อที่	ความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
37.	4. ด้านการประสานงานกับองค์กรภายนอก มีการกำหนดบุคลากรให้รับผิดชอบในการติดต่อประสานงานกับสำนักงานเขตการศึกษาเพื่อขอรับการประเมินภายนอก					
38.	มีการติดต่อรับส่งข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพจาก สมศ.					
39.	มีการติดต่อรับส่งข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการประเมินคุณภาพจาก สมศ.					
40.	มีการเตรียมบุคลากรภายนอกโดยการประสานงานกับนักเรียนสำหรับการให้ข้อมูลเชิงลึก					
41.	มีการเตรียมบุคลากรภายนอกโดยการประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนสำหรับการให้ข้อมูลเชิงลึก					
42.	มีการเตรียมบุคลากรภายนอกโดยการประสานงานกับคณะกรรมการสถานศึกษาสำหรับการให้ข้อมูลเชิงลึก					
43.	มีการประชาสัมพันธ์ข่าวการรับการประเมินให้กับผู้ปกครองนักเรียนได้รับรู้					
44.	มีการประชาสัมพันธ์ข่าวการรับการประเมินให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาได้รับรู้					

45.	มีการแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับกำหนดการประเมินให้กับผู้ปกครองนักเรียน					
46.	มีการแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับกำหนดการประเมินให้กับคณะกรรมการสถานศึกษา					

ภาคผนวก จ

หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ
หนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ-ชื่อสกุล	นางสาวสมปอง สมาน
วันเดือนปีเกิด	27 สิงหาคม 2509
สถานที่เกิด	อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	99/7 หมู่ 1 แขวงบางแค เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร 10160
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	หัวหน้าฝ่ายวิชาการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนประทุมมุนีราษฎร์ แขวงบางแค เขตบางแค กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2528	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนองครักษ์ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก
พ.ศ. 2532	ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ) เอก ภาษาและวรรณคดีไทย จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
พ.ศ. 2549	ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม) การบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร